

Szent István Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Társadalomtudományi és Tanárképző Intézet

Tehetséggondozás a felsőoktatásban
– A szakkollégiumok szerepe a tehetséggondozásban -

Belső konzulens neve, beosztása:
dr. Suhajda Csilla Judit, tanársegéd

Önálló szervezeti egység vezetőjének neve, beosztása:
Csehné Dr. habil. Papp Imola egyetemi docens

Az emberi erőforrás tanácsadó szakfelelős vezetője:
Dr. Kenderfi Miklós, egyetemi docens

Készítette: Aradi Diána

Budapest

2016

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezetés	4
II. Szakirodalmi áttekintés	6
II.I. A tehetség fogalma	6
II.II. A tehetségek támogatása az Európai Unió közös ügye	11
II.III. A magyar és az európai tehetséggondozás kapcsolata	12
II.III.I. Nemzeti Tehetség Program	13
II.III.II. Európai Tehetségközpont (ETK)	13
II.III.III. Magyar Templeton Program	14
II.IV. A tehetség kibontakoztatásának lehetőségei a magyar felsőoktatásban	16
II.V. A szakkollégiumok	17
II.V.I. A szakkollégiumok és a szakkollégiumi mozgalom rövid története	18
II.V.II. A szakkollégiumok helye és szerepe a felsőoktatás tehetséggondozási rendszerében	19
II.V.III. A Szakkollégiumi Charta	20
III. A vizsgálat hipotéziseinek bemutatása	23
IV. A vizsgálat bemutatása	24
IV.I. A szakkollégisták körében végzett felmérés bemutatása	24
IV.II. A fókuszcsoport-beszélgetés körülményei	25
V. A vizsgálat eredményeinek bemutatása	27
V.I. A kérdőíves vizsgálat eredményei	27
V.I.I. A válaszadók általános adatai	27
V.I.II. A vidéki és a fővárosi szakkollégiumok közötti különbség	30
V.I.III. A tehetség megnyilvánulásának módjai	33
V.I. IV. Szakkollégium = pozitív jövőkép?	37
V.II. A Nemzeti Közszerológati Egyetemen működő szakkollégiumok bemutatása	41
V.II.I. A fókuszcsoport-beszélgetés résztvevői	41
V.II.II. A szakkollégiumi tagságról	41
V.II.III. A szakkollégiumok programjai	44

V.II.IV. Együtműködés más szakkollégiumokkal és szervezetekkel	47
V.II.V. A szakkollégiumok jelenlegi feladatai és jövőbeli tervei	48
VI. Összefoglalás.....	51
VII. Következtetések és javaslatok.....	54
VIII. IRODALOMJEGYZÉK	56
IX. MELLÉKLETEK.....	60
X. FÜGGELÉK.....	65

I. Bevezetés

...az emberi értékek megőrzése szempontjából az egyik legfontosabb teendő a tehetség fejlesztése...

Csíkszentmihályi Mihály

A mai magyar felsőoktatás egyik legfontosabb célkitűzése, hogy megteremtse a lehetőséget a tehetséges fiatalok számára a továbbtanulásra, a diploma megszerzésére és a kutatói pályára való felkészülésre. A felsőoktatási törvény megfogalmazza, hogy a felsőoktatási intézményeknek megkülönböztetett figyelemmel kell kísérni a tehetséges fiatalok, hallgatók fejlesztését. Napjainkban a felsőoktatásban tanulók száma növekvő tendenciát mutat, ezzel szemben az oktatók létszáma viszont csökken, ennek pedig az a következménye, hogy a felsőoktatási intézményekben dolgozó tanároknak egyre kevesebb idejük jut a hallgatókkal a tanórákon kívüli szakmai témák feldolgozására és az elmélyült foglalkozásokra, ezért különösen fontos figyelmet szentelni a legkiválóbb hallgatók fokozott támogatására, a tehetséggondozásra.

A tehetség sokféle lehet, és mindenkinben ott rejlik egy vagy több fajtája. A feladat az, hogy segítsünk mindenkit abban, hogy megtalálja, kibontsa és hasznosítsa a tehetségét a maga s a közösség számára. A kiválóságok felfedezése, pályájuk segítésének és támogatásának nemcsak a felsőoktatási oktatói utánpótlás biztosítása szempontjából van kiemelt jelentősége, hanem munkájuk, kutatásaik, ötleteik, innovációk és társadalmi szerepvállalásuk révén hozzájárulnak az ország fejlődéséhez is.

A témaválasztással az volt a célom, hogy bemutassam a felsőoktatási tehetséggondozás legfontosabb színtereit és szervezeteit. A tehetségekkel való kiemelt gondozásnak több formája is létezik a felsőoktatás keretein belül, és a felsőoktatáshoz kapcsolódóan. Ide tartoznak a felsőoktatási intézménybe való belépés megkönnyítését elősegítő különböző elő- és felkészítő kurzusok, a tudományos diákkörök, szakkollégiumok, doktori iskolák és a későbbiekben a leginkább tehetséges kutatókat érintő posztdoktori pályázatok, valamint a különböző hallgatói, oktatói, kutatói külföldi ösztöndíjak is. A hatályos felsőoktatási törvény a tehetséggondozásnak három elemét nevesíti, ezek a tudományos diákkörök, a szakkollégiumok és a doktori képzés.

A felsőoktatási tehetséggondozás két legjellemzőbb, leginkább beágyazott intézménye a vizsgálatom tárgyául szolgáló szakkollégiumok és a tudományos diákkör, a TDK, illetve annak országos tehetséggondozó tudományos versenye, az Országos Tudományos Diákköri Konferencia, az OTDK.

Vizsgálatomat nehezítette az a tény, a szakkollégiumok jelenlegi rendszerével, fejlődésével foglalkozó nemzetközi és hazai szakirodalom szűkös, ezért többnyire saját empirikus vizsgálataimra és tapasztalataimra támaszkodtam. Ennek következtében a témához kapcsolódóan könyvtárakban fellelhető szakirodalom alig áll rendelkezésre. Hiányoznak azok az átfogó kutatások, amelyek

a szakkollégiumi mozgalom időbeli változásait, éppen aktuális működésüket, szerepüket a felsőoktatásban, intézményi problémáikat vagy a tagok kapcsolati hálóját mutatná be.

Éppen ezért diplomamunkám fő célja a felsőoktatásban jelen lévő szakkollégiumok helyzetének feltárása illetve feltérképezése, és az idejében történő tehetség felismerésében betöltött szerepük bemutatása.

Témaválasztásom kiindulópontja, hogy magam is szakkollégista voltam az egyetemi éveim alatt, így találkoztam először a szakkollégium fogalmával és intézményével. Úgy gondolom, hogy a szakkollégiumok felsőoktatásunk tehetséggondozó rendszerének meghatározó pillérei, köszönhetően annak, hogy a rendszerváltást követően a működő szakkollégiumok száma folyamatosan növekszik. Ezzel párhuzamosan folyamatosan nő a szakkollégiumok száma és sokfélesége, melynek következtében az egyetemi adottságokhoz és igényekhez alkalmazkodva számos céljaiban és működésében eltérő szervezeti megoldás jön létre. Ennek megfelelően a szakkollégiumok tehetségértelmezése, tehetségképe, a tehetségekhez való viszonya is eltérő.

Úgy gondolom, hogy a tanácsadásban elengedhetetlenül szükséges a tehetség felismerésével és a tehetséggondozás témakörével foglalkoznunk. Ezt nem csak az egyén szempontjából tartom fontosnak, hanem társadalmi érdek is. A szakkollégium a felsőoktatásban a tehetséggondozás egyik legismertebb formája. Működésének és jelentőségének részletes bemutatásával az volt a célom, hogy népszerűsítsem ezt a jogintézményt. A kérdőív és a szakkollégiumi vezetőkkel folytatott beszélgetések, személyes tapasztalatok alapján további ötletek, javaslatok, fejlesztési lehetőségek kerültek felszínre. Bízom benne, hogy diplomamunkámmal a szakkollégiumokkal kapcsolatos szakirodalom körét bővíthetem, és hasznos információkat nyújthatok a téma iránt érdeklődők számára.

II. Szakirodalmi áttekintés

II.I. A tehetség fogalma

“Tehetségen azt a velünk született, adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos területén az átlagosnál messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni” (Harsányi, 1988., 21. o.)

A tehetség társadalmi fontosságának a felismerése több ezer éves múltra tekint vissza. A kínaiak már több, mint 3000 évvel ezelőtt mérték a szellemi képességeket. Az ókori Görögországban Szókratész és tanítványai is törekedtek az intellektus tudományos igényű vizsgálatára. (Czeizel, 2015.) Már Szókratész is felismerte azt a tényt, hogy a társadalomnak sok tehetséges emberre lenne szüksége, és elgondolkozott azon, hogyan lehetne ezt megvalósítani. Platón az ideális társadalmat úgy képzelte el, hogy az irányítást a tehetséges emberek kezébe kellene adni. A tehetségről a későbbi korok nagy szellemei is hasonlóképpen gondolkodtak: úgy vélték, minél több a tehetséges ember, annál gyorsabban halad a világ előre. (Hódi, 2009.)

A tehetség fogalmának több száz meghatározása és modellje ismert. A különböző nézetek és megközelítések más-más lényegi dolgot emelnek ki. A tehetség kifejezést nagyon eltérően értelmezhetik a hétköznapi szóhasználatban. Czeizel Endre (2015.) szerint van, aki csak a kiugró, zseniális személyekre, nagy alkotókra, híres emberekre gondol, ha ezt a kifejezést meghallja, és van, aki sokkal tágabban értelmezi a fogalmat, és szinte mindenkire kiterjeszti, aki ügyes valamiben. Kezdetben a sikeres embereket, így a legmagasabb rangúakat, a legjobb tanulókat, a leggazdagabbakat sorolták ide. Később a különböző intelligencia - tesztekben a legmagasabb pontszámot elérőket vélték a legtehetségesebbeknek. Jelenleg sokkal bonyolultabb a tehetség - talentum eredetének megismerése, semhogy egyetlen megközelítés alapján meghatározható lenne. A tehetség tudományos meghatározásainál is találkozhatunk eltérő nézetekkel, a definíciók többsége azonban közel áll egymáshoz, és a megfogalmazások különbségeivel ráirányítják figyelmünket a tehetség komplex és árnyalt értelmezésére.

Dr. Balogh László, a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karának Pedagógiai - Pszichológiai tanszékének vezetője szerint egyszerűen, a józan ész alapján végiggondolva a tehetség fogalmát, öt kritériumot érdemes kiemelni:

- (1) a tehetség potenciát, lehetőséget, ígéretet, reményt, esélyt jelent
- (2) valamelyik emberi tevékenységi körben
- (3) olyan kiemelkedő teljesítményre, amely
- (4) társadalmilag hasznos és amely
- (5) meglepedettséggel, örömmel jár, tehát sikerélménnyel jár elérője számára. (Balogh, 2007.)

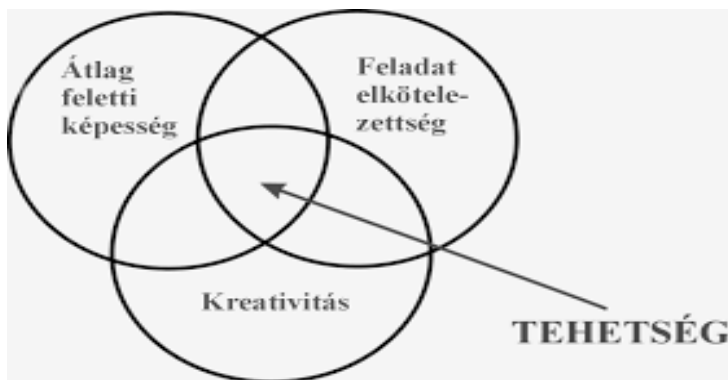
Duró Zsuzsa (2014.) megfogalmazásából viszont érezhető, hogy pedagógusként vizsgálja a tehetség felismerését és fejleszthetőségét: „...a tehetség gyermek- és serdülőkorban olyan pszichológiai és testi előfeltételeket jelent, amelyek kiváló tanulást (a szó legtágabb értelmében) és teljesítményt tesznek lehetővé, míg felnőtt korban biztosítja a magas szintű eredményességet valamilyen társadalmilag hasznos területen”.

Ehhez hasonlóan gondolkodik Caroline Leaf (2014.), aki szerint a tehetség magja mindenkiben ott szunnyad, de csak akkor kezd kiserkenni és fejlődni, ha megtaláljuk, és elkezdjük helyesen használni. Úgy vélem, ő is azt erősíti, hogy gyermek- és ifjúkorban kell nagy hangsúlyt fektetnünk a tehetséggondozásra.

Wolfgang Schmidbauer (2007.) viszont abból indul ki, hogy a tehetség valamilyen foglalkozásra vagy művészi tevékenységre való alkalmasságot jelent. Véleményem szerint ez leszűkíti a tehetség fogalmát, így én inkább azzal a véleménnyel tudok azonosulni, mely a tehetség korai felismerését és fejlesztését hangsúlyozza. Fontos, hogy a magyar pedagógiai és oktatási rendszer erre megfelelően felkészüljön, és szakszerűen tudja támogatni a fiatal tehetségeket.

Vizsgálataim során a tehetség nagyon sok definícióját olvastam, de a definíciók többségében a kimagasló teljesítmény mellett a tehetséget meghatározó két tényező az öröklődés és a környezet. Egyes szélsőséges szemléletek szerint a tehetség kialakulásában csakis az öröklődésnek, azaz a genetikai adottságoknak van jelentősége. A másik véglet pont épp az ellenkezőjét állítja, azaz az öröklésnek semmi köze a tehetséghez, mert annak a kialakulásáért csakis az egyént ért környezeti hatások a felelősek. Azonban a szakirodalom szerint tudományosan bebizonyított tény, hogy a tehetség kialakulásában mindkét hatás együttesen közrejátszik.

Harsányi István klasszikus meghatározása (1988: 21. o.) szerint: „Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakozott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.” A tehetség három alapvető tulajdonságcsoporthoz – átlag feletti képességek, kreativitás és feladatalkötelezettség – integrációját mutatja Renzulli (1986.) felfogásában (1. ábra):

1. ábra: A Renzulli-féle tehetségmodell

(Forrás: <http://www.irasszak.hu/miert-lennek-en-mas-magif-konferencia-2006-augusztus-26-27-szekesi-istvan.php>)

A tehetség fogalmáról, fejlesztéséről Renzulli (Habermann, 1989: 162–223.) álláspontját következőképpen foglalta össze: „*A tehetség olyan viselkedésformákból áll, amelyek az emberi vonások három alapszoportjának interakcióját tükrözik. Ez a három alapszoport az átlagon felüli általános és/vagy specifikus képességek, magasfokú feladat iránti elkötelezettség és kreativitás. A tehetséges viselkedést felmutató emberek azok, akik ezekkel a jegyekkel rendelkeznek, vagy ki tudják őket fejleszteni, és azokat az emberi teljesítmény bármilyen potenciálisan értékes területén hasznosítják. Azok az egyének, akik rendelkeznek ilyen interakcióval vagy képesek annak kialakítására a három terület között, az oktatási lehetőségeknek és szolgáltatásoknak széles skáláját igénylik, és ez utóbbiak gyakran hiányoznak a normál iskolai programból*”.

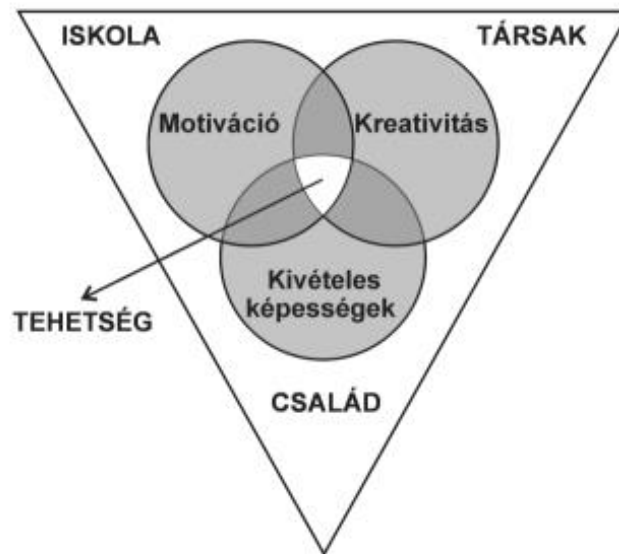
Renzulli elképzelése alapján a következőkben a három tulajdonságcsoporthoz szeretném közelebről megvizsgálni és bemutatni.

A Renzulli- modellben az **átlag feletti képességek** közé tartozik például magas szintű elvont gondolkodás, a fogalomalkotás, a kombinációkészség, a jó memória és a beszédkészség, a kiváló matematikai logika, a térbeli viszonyok átlátása, valamint egyéb speciális képességek (pl.: zenei, pszichomotoros stb.), az alkalmazkodóképesség, a kritikus, független gondolkodás, a gyors, pontos, szelektív információfeldolgozás, és a lényeges és a lényegtelen dolgok megkülönböztetésének képessége. Ezek szerepe természetesen más és más az egyes speciális tehetségterületeken.

A **kreativitás** leginkább a gördülékeny, rugalmas és eredeti gondolkodást, az ötletgazdagságot, a szokatlan feladatokat és az ezekhez kapcsolódó helyzetmegoldásokat, az új, különös, akár irracionális gondolatokat, alkotásokat, tevékenységek iránti fogékonyságot, kíváncsiságot, merészséget, szellemi játékoságot, kockázatvállalást, nonkonformizmust, és a bizonytalan helyzetek toleranciáját, valamint humorérzéklet foglalta magában. Ez az összetevő is meghatározó a tehetség funkcionálásában, hiszen a tehetségre egyebek között éppen az jellemző, hogy problémahelyzetekben új megoldásokat talál, s ez kreatív képességek nélkül elképzelhetetlen.

A modell szerint tehát a tehetség nem pusztán kiemelkedő intellektuális képességet, kiemelkedő kreativitást feltételez, hanem e két tényezőnek és egy nagyon fontos harmadiknak, a **feladat iránti elkötelezettségnek** az interakcióját. Ez utóbbi faktor tisztán személyiségjegyekből áll (érdeklődés, versenyszellem, kitartás, emocionális stabilitás stb.) amelyek a magas szintű teljesítményhez az energiát biztosítják. A képességek bármilyen magas szintre is fejlődnek, e háttértényezők fejlettsége nélkül nincs magas szintű teljesítmény. (Balogh, 2007.)

A Renzulli-modell továbbfejlesztése Mönks (1997.) nevéhez fűződik, aki szociális mezővel egészítette ki azt. Egyre nagyobb empirikus támogatást nyertek az idők során azok az elméleti feltételezések, amelyek a tehetséghez szükséges faktorok viszonyát vizsgálták. Ez vezetett Mönks többtényezős tehetségmodelljének megalkotásához. A kivételes képességek, a motiváció és a kreativitás összetevőikön kívül ez a modell a családot, az iskolát és a társakat is feltünteti, mint társadalmi pilléereket (2. ábra).

2. ábra Mönks-Renzulli-féle tehetségmodell
(Forrás: <http://slideplayer.hu/slide/2241235/>)

A három kör a személyiségen belüli, egymásra ható fő területeket jelöli, a háromszög pedig azt a szociális mezőt, mely a tehetség kibontakoztatását elsődlegesen meghatározza. (Duró, 2014.) Én is úgy vélem, hogy a családi háttér, az iskolai közeg és a szociális körülmények befolyásolják a tehetség kibontakozását. Tulajdonképpen az emberek valahol ezt érzik is, amikor a gyerekeik számára iskolát választanak.

A legismertebb modell a Mönks-Renzulli-féle, azonban számos egyéb megközelítés is létezik. A különböző tehetségelméletekben és tehetségmeghatározásokban néhány tulajdonság vissza-visszatérően megjelenik. A tehetség vizsgálatát célzó kutatásokban és a tehetség azonosításában az értelmi képességek, kreativitás és motiváció mindig kiemelten kezelt jellemzők. (Gyarmathy, 2011.)

A fentiek alapján én úgy gondolom, hogy a tehetség olyan, legtöbbször már gyermekkorban felismerhető többletképesség, amely a megfelelő környezetben és fejlesztéssel átlagon felüli teljesítmény elérését teszi lehetővé. A mindennapi gyakorlatban is a gyerekekre vagy a fiatalokra mondjuk azt, hogy tehetségesek, és nem a valamilyen téren elismerést szerzett idősebb korosztályra. Mivel a „tehetség” szó sokkal inkább a majdani kiemelkedő teljesítmény ígéretét, mint magát a teljesítményt hordozza magában, azt legtöbbször képességeik alapján ígéretes lehetőségeket hordozó fiatalokra használják. (Pléh-Baross, 2004.) A legtöbb tehetséges gyermek többletképességeire utaló jelek egészen korán - akár már óvodás korban - megjelennek. Sok képességre lehet következtetni a gyermek teljesítményéből, aktivitásából, de számos esetben a kiemelkedő képességek rejtve maradnak, vagy kifejezetten félreértelmezik, és problémaként kezelik őket. (Aranyelme Egyesület, 2015.) Fontos lenne, hogy a szülők és a pedagógusok időben felismerjék a gyerekek kivételes képességeit, és megkezdjék a tehetség fejlesztését.

Révész Géza már 1942-ben vizsgálta a különleges és korai tehetség megjelenését. Eredményes munkásságát már a XVIII. században nemzetközi szinten is elismerték, melynek során azt állította, hogy tehetséges az, aki bizonyos többletképességgel rendelkezik. (Pléh-Baross, 2004.)

Renzulli már túlmutat ezen a megállapításon, ugyanis pontosan meghatározza, milyen képességbeli tulajdonságok mutatnak a tehetségre. A szakirodalom szerint tehetséges az, aki kreatív gondolkodásával, megfelelő motivációval átlagon felüli teljesítményt képes produkálni. A kreativitás mellett egy meghatározott, elfogadható intelligenciaszintre szükség van a környezethez való alkalmazkodás és sikeres önmenedzselés érdekében. Mindez „hozható”, tanulható, tanítható. Tehetséggondozás minden, a tehetséges gyermekek szakszerű azonosítását és fejlesztését célzó és eredményező iskolai vagy iskolán kívüli tevékenység. (Bodnár –Takács - Balogh, 2011.)

Az eddigiekben a tehetség fogalmának meghatározásától eljutottunk a tehetséggondozás témaköréhez, amely fontosságára való tekintettel ugyancsak széles szakirodalommal rendelkezik. Bagdy Emőke szakpszichológus szerint a tehetséggondozás sajátos területe a kiemelkedően tehetségesek támogatása: *„A tehetségesek életkortól független sajátossága a „pozitív másság”. Szemléletük, gondolkodásuk, viselkedésük, érzelmviláguk általában észrevehetően eltér a normaszinttől. Kapcsolati viszonymintáik is sajátosak.”* A tehetséggondozásban a fejlesztés az adott képességpotenciálok tovább-bontakozására irányul. A tehetség felismerése, a rátalálás, felfedezés csupán az első lépés, a továbbiakat azok a belső lelki és külső környezeti viszonyrendszerek határozzák meg, amelyek – optimális esetben – támogató tényezőkként erősítik a kibontakozást, ezért van nagy felelőssége oktatási rendszerünknek, benne a tehetséggondozásnak, amely a felsőoktatási intézményekben megfelelő képzéssel kiteljesedhet. (Bagdy-Kövi-Mirnic, 2014.)

Az felsőoktatási tehetséggondozás minden esetben azt a célt tűzi ki maga elé, hogy az egyetemre, főiskolára járó hallgatók tehetségét ismerve és arra odafigyelve alakítsa a felsőoktatási tehetséggondozó szervezetek munkáját. A tehetséget az egyetemre való bekerüléskor azonosító, és a képességtöbblet alapján a diákok között válogató szervezetek az úgynevezett, jó értelemben vett "szegregáló" tehetséggondozó modell alapján működnek. (Koltói Lilla, 2010.)

A magyar felsőoktatásban jelenlévő szakkollégiumok is hasonló elgondolás alapján szerveződnek. Az egyetemekre bekerült fiatalok közül igyekeznek a legrátermettebbeket, legkreatívabbakat és tehetségeseket kiválogatni, hogy velük folytassák a közös munkát. Diplomamunkámban a tehetségek kiválasztásának módját a Nemzeti Közszolgálati Egyetem szakkollégiumainak vezetőivel folytatott beszélgetésem alapján a későbbiekben pontosan bemutatom.

II.II. A tehetségek támogatása az Európai Unió közös ügye

Nyilvánvaló, hogy a tehetséggondozás minden állam, valamennyi kontinens számára stratégiai feladat. Épp ezért meglepő, hogy az Európai Unió – a kontinensen működő számtalan szakmai kezdeményezés és sikeres program ellenére – sokáig nem foglalkozott átfogóan a kérdéssel, és egyik tagállam sem vetette fel átfogó koncepció és hosszú távú stratégia kidolgozásának szükségességét.

Ezt a hiányosságát felismerve az Európai Bizottság 2011. szeptemberi, a felsőoktatás modernizációjára irányuló stratégiájában, az **Európa 2020** részeként többek között célul tűzte ki a diplomával rendelkezők számának növelését, a társadalom szélesebb rétegeinek bevonását a felsőoktatásba és egyúttal a lemorzsolódás arányának csökkentését.

Másik kiemelt cél a tanítás minőségének emelése a tananyag egyéni és munkaerő-piaci igényekhez való igazításával, a kiválóság ösztönzésével és jutalmazásával az oktatás és a kutatás területén. A stratégiában hangsúlyozzák, hogy több kutatót kell képezni a jövő ipari ágazatai számára. A felsőoktatás minőségének fejlesztése ezért magában foglalja az oktatás, a kutatás és az üzleti szféra közötti kapcsolatok megerősítését a kiválóság és innováció támogatásának érdekében. A kiválóság és innováció ösztönzése azért is fontos cél, hogy ezzel a felsőoktatás hozzájáruljon az európai gazdaság fejlődéséhez és versenyképességének növeléséhez. (Európai Bizottság Közleménye, 2010.)

2011. első felében Magyarország első alkalommal látta el az Európai Unió egyik csúcsszervének, az Európai Unió Tanácsának a soros elnöki feladatait. A fél évig tartó magyar EU-elnökség lebonyolítása alatt a magyar soros EU-elnökség programjának részeként megrendezték a budapesti nemzetközi tehetségkonferenciát. 24 országból érkeztek résztvevők, a rendezvény zárónyilatkozatában pedig felhívták az Unió figyelmét arra, hogy a tehetségek támogatása az Európai Unió közös ügye. A zárónyilatkozat nyomán számos uniós ország vezető tehetségügyi és oktatáspolitikai szakemberének közreműködésével és a budapesti Európai Tehetséggözpont koordinálásával megkezdődött egy lehetséges uniós ajánlás szövegének kidolgozása. Tekintettel arra, hogy az Európai Parlament utoljára 1994-ben foglalkozott a tehetséggondozás témájával, több EP-képviselő is időszerűnek látta az Európai Unió versenyképessége és gazdasági stabilitása szempontjából jelentős téma ismételt fölvetését a parlamentben. Ennek eredményeként magyar kezdeményezésre 2013. február 19-én a tehetséggondozással kapcsolatos írásbeli nyilatkozatot írtak alá a képviselők.

Az írásbeli nyilatkozat abból indul ki, hogy az Európa 2020 stratégia nagy hangsúlyt fektet a tehetségekre, mint a kreativitás és az innováció letéteményeseire, akik nélkül elképzelhetetlen az unió versenyképességének megőrzése. Emellett kiemeli, hogy az Európai Parlament aggódba figyeli az Európában kialakult tehetséghiányt, érzékeli a felfedezett tehetségek iránti megnövekedett igényt. Kitér arra is, hogy a tehetség kibontakoztatásának támogatása javítja az unió polgárainak önbecsülését, munkaerő-piaci pozícióit, elősegíti a társadalmi mobilitást, és hozzájárul a társadalmi kohézió erősödéséhez, különösen a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esetében. (net 1, 2014.)

Véleményem szerint az uniós tagállamok is abban bíznak, hogy az Európai Unió a jövőben még nagyobb hangsúlyt fektet a tehetséggondozásra, és elsősorban a fiatalság számára kedvező új lehetőségeket biztosítanak a tudásuk és tehetségük kibontakoztatására. Hazánkban ennek már hagyományai vannak, és pozitív példával is szolgálhatunk.

II.III. A magyar és az európai tehetséggondozás kapcsolata

A magyar tehetséggondozás ma már európai hírű. Az elmúlt tíz évben különösen sok erőfeszítés történt, hogy a köznevelés intézményeiben és a tehetséggondozó alapítványokban. A cél az volt, hogy kialakítsunk a tehetségekért felelősséget vállaló, támogató fejlesztő rendszereket, intézményeket. Ilyenek pl. a „Tehetségpont” iskolák, amelyekből csaknem ezer létezik már országszerte. A közös törekvéseknek van központi ernyőintézménye (MATEHETSZ, azaz Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége). (Bagdy-Kövi-Mirnic, 2014.)

Ha érvényes az a gyakori közvélekedés, hogy mi, magyarok tehetségesek vagyunk, és büszkeség tölt el bennünket, ha Nobel-díjas tudósainkra, különlegesen tehetséges művészeinkre, matematikusainkra, muzsikusainkra, énekeseinkre, táncművészeinkre, sportolóinkra gondolunk, akkor ne csupán az eredményeik fényében sütkérezzünk, hanem gondoljunk arra, vajon miképpen lehetne hozzásegíteni gyermekeinket, a rejtekező talentumokat tehetségük felfedezéséhez és kibontakozásához. (Bagdy-Kövi-Mirnic, 2014.)

A tehetség támogatásának számtalan módját ismerjük. Országonként, kultúránként mást látunk értékes képességnek, és eltérő módon törekszünk arra, hogy kiemeljük, érleljük az átlagnál jobb adottsággal rendelkező személyeket. Ugyanakkor másképp támogat a család, másképp az iskola, a munkahely, a társadalom, de a támogatás ténye mögött mindig ott van a kiválóságnak értékként való – akár hagyományból fakadó, akár tudatos, vagy éppen öntudatlan – felismerése, elismerése és tisztelete.

Európai viszonylatban a magyar tehetséggondozás – különösen, ha az elmúlt pár év eredményeire tekintünk vissza – kiemelkedő jelentőségű. Megszületése óta komoly európai figyelem kíséri a hazai hosszú távú, húszéves tehetséggondozási stratégiát és az úgynevezett tehetségpont-hálózatmodellt. A magyar tehetséggondozók már az EU-hoz való csatlakozásunk előtt is bekapcsolódtak a tehetséggondozás gyakorlatával foglalkozó közös európai műhelymunkákba. Ez a kapcsolat később felerősödött, és Magyarország vezető szerepre tett szert benne. Ennek a közös munkának az eredményeként értékelhetjük a szakmailag meghatározó jelentőségű, Magyarországon rendezett európai tehetséggondozó konferenciákat, a Magyar Génius Programon belül működő, külföldi jó példákat gyűjtő és a hazai jó gyakorlatot terjesztő tevékenységeket, továbbá az eddigi külkapcsolati munkák folytatásaként megalakuló Budapesti Európai Tehetségközpontot is. A központ létrehozásának kezdeményezésében kiemelkedő szerepe volt a nemzetközi hírű magyar hálózatkutatónak, Csermely Péter professzor Academia Europaea-tagnak, akit az ECHA (European Council for High Ability – Európai Tehetségtanács) elnökének választottak. (net 1, 2014.)

A magyar Országgyűlés 2008-ban döntő többséggel fogadta el a húsz évre szóló, az állami és a civil szféra által is támogatott *Nemzeti Tehetség Programot*. (net 2, 2012.) Ez az országos együttműködési hálózat uniós szinten is figyelmet kapott, ezért a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetségének felügyelete alatt kezdte el működését Budapesten az *Európai Tehetségközpont (ETK)*. Az Európában ma még egyedülálló központ létrehozásának igényét 2011-ben a magyar uniós elnökségi program részeként megrendezett nemzetközi tehetséggondozási konferencián fogalmazták meg. Távlati célja – a magyar együttműködési modell sikeréből kiindulva –, hogy hozzájáruljon az európai tehetségtámogatók nyitott, rugalmas, Európa országain átívelő hálózatba szervezéshez.

Diplomamunkámban a Nemzeti Tehetség Program és a Budapesti Európai Tehetségközpont mellett a magyar kezdeményezésű Templeton Programot mutatom be részletesen a továbbiakban.

II.III.I. Nemzeti Tehetség Program

A Nemzeti Tehetség Program alapvető célja Magyarországon és a külhoni magyarok lakta területeken a tehetségsegítés fejlesztése. A Nemzeti Tehetség Program honlapján az olvasható, miszerint a program arról szól, hogy egészen fiatal korban megtalálják a tehetségeket, felkarolják őket, és hosszú távon sem engedik el a kezüket. Támogatják a családokat is, hiszen egy tehetséges gyermek óriási lehetőség, egy óriási kincs, ugyanakkor egy kedves teher a család számára. A Nemzeti Tehetség Program elfogadásával az Országgyűlés 2008-2028 között, 20 évre kiemelt lehetőséget ad a tehetséges fiatalok hosszú távú, folyamatos és biztonságos segítésére. A meghirdetett pályázatokra általában a köznevelésben és felsőoktatásban, valamint a tehetséggondozásban részt vevők széles köre nyújthat be támogatási igényt, többek között: köznevelési intézmények, felsőoktatási intézmények, illetve azok karai, egyesületek, alapítványok, közalapítványok, Tehetségsegítő Tanácsok. 2011. és 2014. között 3,940 milliárd forint pályázati keretösszegekből mindösszesen 2 884 pályázat részesült támogatásban. (EMET, 2013.)

Az előrejelzések szerint 2016-tól pedig többszörösére emelkedik a Nemzeti Tehetség Program támogatási kerete, mivel a kormány a korábbi támogatási összeget többszörösére növelve mintegy 4 milliárd forinttal támogatja 2016-tól a Nemzeti Tehetség Programot.

II.III.II. Európai Tehetségközpont (ETK)

A központ fő tevékenységei közé az európai tehetségálózat megteremtésének elősegítése tartozik, aminek megvalósult, gyakorlati példáját a magyar együttműködési tehetségálózat-modell adja. Az ETK célja, hogy keretet és lehetőséget adjon az elszigetelten, rejtetten vagy már hálózatosan működő szervezeteknek, egyéneknek a közös munkához, és ezzel előmozdítsa, hogy

- a tehetségek támogatásának fontossága megfelelő hangsúlyt kapjon minden európai államban;
- Európán belül a tehetségvesztés a minimálisra csökkenjen;
- az oktatási szektor átalakulásakor a tehetséggondozás kiemelt szerepet kapjon, egy-egy tehetséges fiatal minden tagállamban a számára legmegfelelőbb oktatáshoz férjen hozzá;
- Európa vonzóvá váljon a tehetséges fiatalok számára;
- Európa minden országában tehetségbarát társadalmak jöjjenek létre.

A központ célja továbbá, hogy az európai tehetségsegítő hálózat révén

- a témához kapcsolódó információk megosztása felgyorsuljon;
- a tehetségek számára több és hatékonyabb tehetségtámogatási forma jöjjön létre, valamint
- a tehetséggondozásban érdekelt társadalmi szereplők könnyebben megtalálják egymást. (net 3, 2012.)

A központ eredményes működésének tudható be, hogy elkészült a talentcenterbudapest.eu oldal, amely több mint egy egyszerű információs felület. A fejlesztéssel a Budapesti Európai Tehetségközpont megalkotta az európai tehetségtámogatói térkép (Talent Support Map) informatikai alapjait. A honlap kiterjedt, folyamatosan épülő adatbázisai, joggyakorlat-gyűjteménye, publikációi és a nemzetközi tehetséggondozással kapcsolatos friss hírei hasznos segítséget nyújtanak a nemzetközi szakmai kapcsolattartás és az európai tehetséggondozást támogató együttműködési hálózat kiépítésében. (net 3, 2012.)

Az ETK szakemberei a Nemzeti Tehetségprogramról és a hazai eredményekről öt nemzetközi (európai és Európán kívüli) konferencián adtak elő, két nemzetközi workshopot szerveztek, valamint megrendezték az első Kárpát-medencei Tehetségnapot. Ezzel párhuzamosan kiadták a Kárpát-medencei jó gyakorlatok bemutatását megcélzó kötetet, amelynek tanulmányai a magyar nyelvű kiadás mellett angol nyelven is megtalálhatók lesznek az ETK honlapján (<http://talentcenterbudapest.eu/>).

Hosszú távon különösen fontos, hogy a budapesti Európai Tehetségközpont-hoz hasonló célokat kitűző hálózati csomópontok száma gyarapodjon. További feladat lesz a magyar példa külföldi megjelenítése és a külföldi kapcsolattartás, a külföldi jó gyakorlatok összegyűjtése és publikálása online és könyv formában.

II.III.III. Magyar Templeton Program

A 2015. szeptember 15-én indult és 2017. február 28-ig tartó Magyar Templeton Program egy olyan egyedülálló kísérleti program, amelynek fő célja a magyar kivételes kognitív tehetségek fejlesztése és támogatása a 10–29 éves korosztályban. A program 320 magyar, kivételes kognitív tehetséget (Magyar Junior Templeton Fellow) és 150, 5–8 éves, hátrányos helyzetű kivételes kognitív

tehetséget azonosít és válogat be egy kizárólag erre a programra kidolgozott új módszertan mentén.

A program a Templeton World Charity Foundation támogatásával és a European Social Fund társfinanszírozásával valósul meg. Szakmai együttműködő partnere a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége (MATEHETSZ). A program célja egy olyan kivételes tehetségekből álló kreatív közösség, hálózat létrehozása, melynek tagjait a kortárs kiválóságok segítségével felkészíti arra a felelősségteljes feladatra, hogy itthon és Európában az eljövendő évtizedek meghatározó vezetői, kutatói, vállalkozói legyenek. A beválasztott fiatal tehetségek (Magyar Junior Templeton Fellow-k) számára a program egyéves, személyre szabott tehetséggondozó programot valósít meg. A program külön figyelmet fordít az 5-8 éves hátrányos helyzetű gyermekekre, számukra egy új tehetségvizsgálati eljárást dolgoznak ki, valamint egy néhány napos műhelyfoglalkozás keretében nyújtanak tehetségtámogató programot. A program segítséget nyújt a beválogatás során kitűnt, de a Magyar Junior Templeton Fellow-k közé nem került kivételes tehetségeknek is: a MATEHETSZ által is gondozott „Tehetségek Magyarországaért” ESF program gazdagító programokat szervez számukra.

A 300 Magyar Junior Templeton Fellow-t objektív szakmai szempontok alapján összeállított, új módszertan alapján választják be a programba. A beválogatásban használt tesztek több képességterületet is mérnek:

- 10-19 éves tehetségek esetében: IQ teszt, szókincs, problémamegoldás, munkamemória, motiváció és kreativitás.
- A 20-29 éves tehetségek esetében: IQ teszt, valamint az eddigi eredmények, a produktivitás feltérképezése egy motivációs levél, az eddigi tevékenységek, az érdeklődés alapján, és egy bemutatkozó prezentáció vagy videó.

A programba beválogatott kognitív tehetségek, a Magyar Junior Templeton Fellow-k egy éven keresztül személyre szabott szakmai és egyéb tehetségfejlesztő támogatást kapnak. A mentorok olyan hazai tudósok, kutatók, szakemberek és üzletemberek, akik a saját területükön és személyes pályafutásuk során kiemelkedő eredményeket értek el. A mentorálás a program rendkívül hangsúlyos elemeként minden Magyar Junior Templeton Fellow számára elérhető.

A Magyar Templeton Program nem egy újabb, időigényes feladatot jelent, hanem lehetőségeket ad, és abban segít a bekerülőknél, hogy éppen abban fejlődhessenek, amire a leginkább szükségük van. A program nem kötelező foglalkozásokat, hanem önkéntesen választott fejlődési lehetőségeket tartalmaz. (net 4, 2016.)

A segítő programnak olyan elemei vannak, mint például: e-learning; coaching; személyiségfejlesztés; kapcsolatépítés; kommunikációs, nyelvi, számítógépes, kutatási- innovációs, pénzügyi, vállalkozói készségek fejlesztése, pályaválasztás, társadalmi felelősségvállalás segítése. A program a szakmai támogatás mellett nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a Magyar Junior Templeton Fellow-k képességeiket és tudásukat felelős módon fordítsák a társadalom javára.

A kísérleti program egy évre szól, amelynek folytatását tervezik itthon, és a modellt, amely a kulturális különbségeket messzemenően figyelembe veszi, várhatóan adaptálják Európa más országaiban is. A programban felkarolt tehetségeket figyelemmel követik és segítik a következő néhány év során a Magyar

Junior Templeton Fellow Network hálózatának továbbra is fennmaradó kapcsolatainak köszönhetően.

II.IV. A tehetség kibontakoztatásának lehetőségei a magyar felsőoktatásban

Megfogalmazódhat bennünk az a kérdés, hogy miért van szükség a tehetségről beszélni a felsőoktatásban? A felsőoktatási intézmények nem a tehetségesek kizárólagos képzési helyei, műhelyei? A tapasztalatok szerint a felsőoktatás tömeges képzési helyszínné vált az utóbbi időszakban. Ezt azzal is lehet magyarázni, hogy szükség van az iskolázottak létszámának növelésére annak érdekében, hogy a fiatalok nagyobb lehetőséget kapjanak a munkaerőpiacon a szakmák sikeres elérésében.

A középiskolás évek adhatnak igazán teret a hatékony tehetségfejlesztésre, hiszen itt sokféle szervezeti forma áll rendelkezésre az iskolai gyakorlatban: szakkörök, fakultációk, tagozatok, speciális osztályok, stb. Azonban úgy gondolom, hogy a felsőoktatásban tud igazán kibontakozni a tehetséggondozás, s lényegesen befolyásolja a sikert, hogy az egyetemeken, főiskolákon milyen programokat indítanak, mennyire tudják elősegíteni és szem előtt tartani a diákok fejlődését, túllépve az egyoldalú szakmai fejlesztésen. (Suhajda - Széles, 2011.) A Bolognai rendszer bevezetéséből fakadó képzési struktúraváltás következtében a felsőoktatás képzési időtartama megváltozott, sok esetben megrövidült (pl. azon hallgatók esetében, akik csak BA/BSc-t végeznek), így elkerülhetlenné vált a képzésben résztvevők korai kiválasztása, a tehetségesek és még tehetségesebbek támogatása bemutatkozásuk lehetőségével. A hazai felsőoktatás rendszere alapjaiban változott meg az elmúlt években, így nagy hangsúlyt kell fektetni arra, hogy a hallgatónak legyen lehetősége képességeinek kibontakoztatására a különböző felsőoktatási tehetséggondozó programokon keresztül, és a kutatói utánpótlás nevelését is meg kell oldani. A legtöbb európai kutató karrierje az egyetemeken indult, az egyetemek formálták attitűdjeiket, világlátásukat. Tehát az egyetemek fő szerepe az, hogy biztosítsák a lehetőséget a tehetségeknek, hogy növelhessék kreativitásukat, ambícióikat, inspirációt kapjanak. Az egyetemek elsődleges feladata egy új, kreatív generáció képzése, akik hozzájárulnak a társadalmi fejlődéshez. (Bogle, 2010.)

A felsőoktatás tehetséggondozását sokféle oldalról lehet megközelíteni. Pszichológiai szempontból a hallgatók képességeinek kibontakoztatását, a kiváló hallgatók sikeres pályafutásának elősegítését érdemes kiemelni, nem véletlenül foglal magába személyiségfejlesztést és karriertanácsadást is a tehetséggondozó programok többsége. Az oktatásszervezést tekintve az intézmények képzési programjukkal, korszerű tudást biztosító, képességfejlesztő kurzusaikkal támogathatják a tehetségeket. Az egyetemek, főiskolák életében fontos szerepet játszanak a tehetséggondozással foglalkozó szervezetek, bizottságok: kari, intézeti TDK-bizottságok, szakkollégiumok mellett egyre több helyen található tehetséggondozási programot megvalósító szakmai csoportok, amelyek felkészítik a hallgatókat a tudományos életre, kutatói pályára. (Koltói Lilla, 2010.)

Egyetemi tanulmányaim és szakkollégiumi munkám során azt tapasztaltam, hogy a sikeres karriert befutó emberek már a felsőoktatási éveik alatt orientálódtak abba az irányba, amelyben később jelentős eredményeket értek el. Ehhez nyújtottak nagy segítséget többek között a szakkollégiumok, mely jogintézménnyel az alábbiakban foglalkozom.

II.V. A szakkollégiumok

A szakkollégium a hazai tehetséggondozási rendszer egyik legfontosabb eleme, sajátos jogintézmény, öntevékeny személyegyesülés a magyar felsőoktatás rendszerében. Egyes álláspontok szerint egyenesen "hungarikum" a maga nemében. Tagjainak, a szakkollégistáknak - akik rendszerint egyetemi/főiskolai hallgatók vagy más egyetemi polgárok - nemcsak hazai szinten, hanem nemzetközi viszonylatban is igyekszik megteremteni a magas szakmai színvonal eléréséhez a megfelelő környezetet. A szakkollégium alapító okirata sokféle lehet, de rendszerint a tagok együttlálásának tényén alapul, s célul tűzi ki a társadalmilag érzékeny és jól informált értelmiségiek képzését, a szakkollégisták tehetséggondozását, önkiteljesedésének elősegítését. (net 5, 2013.) A szakkollégiumok alapvető feladata, hogy a felsőoktatási tömegképzés keretei között hatékonyan segítsék a tehetséges hallgatók szakmai fejlődését és előrelépését. Lényeges továbbá, hogy a tanárok és diákok közötti szorosabb szakmai és tudományos kapcsolat kialakítására is lehetőséget biztosítsanak a szakkollégiumi kurzusok. A fentiek alapján tehát megállapíthatjuk, hogy a szakkollégiumi tehetséggondozás célja az eltömegesedő felsőoktatásban a tehetséges fiatalok megtalálása, tehetségük kibontakoztatása és fejlesztése, valamint a társadalmi hátrányokkal küzdő diákok esélyeinek kiegyenlítésére irányuló oktatási tevékenysége.

A szakkollégiumok sajátos vezető-koordinációs intézménnyel, a Szakkollégiumok Egyeztető Fórumával hangolják össze tevékenységüket, mely testületi koordinációs szerv ülését InterKoll-nak hívják. Intézményrendszerükön belül önálló minősítő rendszert Minősítő Bizottságot és úgynevezett Minősítést Segítő Bizottságot működtetnek. A Minősítő Bizottság döntése szerint megkülönböztetnek egy illetve három évre minősített szakkollégiumot, szakkollégiumi ígéretet és egyéb szakkollégiumot. Hatályos jogunk megkülönbözteti még az úgynevezett roma szakkollégiumot. A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvényben található definíció alapján a szakkollégium meghatározása:

„A szakkollégium célja, hogy saját szakmai program kidolgozásával magas szintű, minőségi szakmai képzést nyújtson, segítve a kiemelkedő képességű hallgatók tehetséggondozását, közéleti szerepvállalását, az értelmiségi feladatokra történő felkészülés tárgyi és személyi feltételeinek megteremtését, a társadalmi problémákra érzékeny, szakmailag igényes értelmiség nevelését. A szakkollégium az önkormányzatiság elvére és a szakkollégisták öntevékenységre épül, a szakkollégium tagsága dönt különösen a kollégiumi tagsági jogviszony keletkezéséről vagy megszűnéséről, az önálló szakkollégium szervezeti és működési

szabályzatának elfogadásáról, a szakkollégium szakmai programjáról és az ahhoz kötődő szakmai teljesítményekre vonatkozó követelményekről.”

A fenti definícióból az következik, hogy a szakkollégiumi lét lényegi elemei a szakmai munka, a felelős értelmiségi lét, a közéleti szerepvállalás és az önkormányzatiság; ugyanakkor nem alapfeltétel az együttlakás, az egy kollégiumban való elhelyezés. A szakkollégiumi mozgalom hatályos jogi szabályozásának kereteit a Kormány a nemzeti felsőoktatási kiválóságról szóló 24/2013. (II. 5.) számú Kormányrendelete határozza meg. Ez az úgynevezett „kiválósági rendelet”, melynek 5. pontja, a 19-24.§, a szakkollégiumi tehetséggondozásról szól.

Ezen kívül a hatályos nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény is rendelkezik a szakkollégiumokról. A törvény a szakkollégiumokat a felsőoktatási intézmények mellett vagy akár önállóan is működő tehetséggondozó és felzárkóztató intézményekként definiálja, melyekhez az állami (rész)ösztöndíjjal támogatott hallgatók díjmentesen csatlakozhatnak. A törvény szövegéből egyértelműen kiderül, hogy a jelenlegi oktatáspolitikai a szakkollégiumokat az egyetemi képzés szerves részének tekinti. (Márkus, 2014.)

A felsőoktatási intézményesült szakkollégiumi tehetséggondozás (a doktori iskolák és az OTDK melletti) kezdeteit a szerzők 1895-ben és 1970-ben látják, a szakkollégiumi alapítások főképp 1990 után váltak gyakoribbá, s számuk azóta is folyamatosan nő. Jelenleg hazánkban a szakkollégiumok száma lassan meghaladja a százötvenet. (net 6, 2016.) Manapság a szakkollégiumok amolyan reneszánszukat élik, mondhatni szakkollégium-alapítási lázban ég az ország, az előrejelzések szerint a jövőben még tovább emelkedik a számuk.

II.V.I. A szakkollégiumok és a szakkollégiumi mozgalom rövid története

Az első szakkollégiumot hazánkban, az Eötvös Collegiumot 1895-ben alapították és ma az ELTE BTK, TÁTK, TTK és IK szakkollégiuma. Ezt követte a szegedi Eötvös Loránd Kollégium, melyet pedig 1931-ben hoztak létre. A Rajk László Szakkollégium, a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem első, 1970-ben megalakult szakkollégiuma sokáig egyedüli ilyen intézményként működött, majd sorban szerveződtek meg új társai, többek közt a Széchenyi István Szakkollégium és a Társadalomelméleti Kollégium. A szakkollégiumok aktív részt vállaltak a rendszerváltás idejének politikai vitáiban. (Garai, 2016.)

A rendszerváltás előtti idők hatalommal szembeni kritikája, a szabadabb szellemi műhely hangulata ugyan jelentősen átalakult a 90-es évekre, mégis megtalálták helyüket, új szerepüket a megváltozott körülmények között is. A rendszerváltás több változást is hozott a szakkollégiumok életében. A fordulat után a politika, a hatalommal való szembefordulás kikerült a szakkollégiumok falain kívülre, valamint az oktatás terjeszkedése miatt egyre több felsőoktatási intézmény kezdte meg működését, egyre több diák jelentkezett az újonnan nyíló karokra és szakokra, ez pedig az új szakkollégiumok alapításának is kedvezett. (Márkus, 2014.)

Az elmúlt évtizedek során a szakkollégiumi mozgalom heterogénebbé vált, növekedett, befolyása, támogatása egyre erősödött. Elég csak arra gondolnunk, hogy a kollégiumok végzettjei a gazdasági, politikai és akadémiai elit meghatározó szereplőivé váltak, növelve ezzel a mozgalom támogatottságát, befolyását. Jelenleg főképp az egyre nagyobb létszámot befogadó magyar felsőoktatásban igyekeznek a minőségi képzést segíteni. (net 7, 2016.)

A szakkollégiumi mozgalom több mint százéves múltra tekint vissza, mely ezdetektől fogva „értékorientáló” és „tehetséggondozó” intézményként funkcionált. Múltjának két meghatározó állomása a francia mintára létrehozott Eötvös-kollégium megalakulása és működése, valamint a népi kollégiumi mozgalom aktivitása volt. (Micheller, 1991.) A rendszerváltás éveiben e közösségek nyújtottak szervezeti keretet az egyetemi hallgatók számára, hogy az uralkodó politikai irányvonaltól eltérő gondolataikat megvitathassák és kinyilváníthassák. Nemcsak politikai fórumként volt azonban kiemelkedő szerepük, hanem tagjaik számára anyaegyetemük képzési színvonalát meghaladó képzést nyújtottak.

Mára politikai tevékenységük háttérbe szorult, és szakmai közösségekként működnek. Tagjaik – az anyaegyetem képzési rendszerét kiegészítve – komoly, elmélyült tanulást és kutatást végeznek az őket érdeklő speciális témákban (pl. társadalomelmélet, nyelvek, a gazdasági élet elméleti vagy gyakorlati oldala stb.). A tagok általában az egyetem kollégiumában együtt laknak, ez biztosítja az aktív közösségi élet, a tanulás, a kutatás folyamatosságát.

II.V.II. A szakkollégiumok helye és szerepe a felsőoktatás tehetséggondozási rendszerében

A hazai felsőoktatásban a hatályos felsőoktatási törvény alapján három tehetséggondozó pillért különböztetünk meg: a tudományos diákköröket (TDK), a doktori iskolákat, valamint a szakkollégiumokat. A különböző tehetséggondozó pillérek szerepe eltérő. A doktori iskolák klasszikusan a tudományos, kutatói utánpótlásképzés színhelyei, s ennek megfelelően az akadémiai szférában nélkülözhetetlen elméleti és kutatómódszertannal összefüggő gyakorlati tudás átadására törekednek, működésük középpontjában a tudományos munka áll, amelynek kicsúcsosodása a doktorandusz disszertációjának elkészítése. A TDK több szempontból a doktori iskola előszobájának tekinthető, hiszen a résztvevők tudományos igényű munkáit versenyezteti, s ennek megfelelően a doktori képzésbe történő felvételikor a TDK-eredmények jó ajánlólevélnek tekinthetők. Szendrő Péter, az OTDT és a Szakkollégiumi Akkreditációs Bizottság elnöke szerint „A TDK az, amiből az akadémikusok kinőhetnek, a szakkollégiumok célja más – bár onnan is jöhet az akadémikus. A szakkollégiumok szociális gyűrűk, amelyek közrefogják, védik, nevelik a felnövekvő értelmiségi elit közösségeit”. (Demeter Endre, 2014.)

A szakkollégiumok azonban nem kizárólagosan a tudományos pályára készítene fel, hanem céljuk az, hogy olyan képességekkel vértessék fel a tagjaikat, amelyek szakterületük magas szintű művelését az akadémiai szférán kívül is

lehetővé teszik. Ezen képességek jelentős részének elsajátítása a szakkollégiumok formális képzési rendszerében történik meg, de legalább ennyire fontosak azok a kurzusokon kívül megszerezhető tapasztalatok, ismeretek, gyakorlatok, amelyek miatt a szakkollégiumok esetében az önkormányzatiság és az együttműködés a Szakkollégiumi Chartában is kiemelt kritériumként jelennek meg. Ugyanis a szakkollégium nem egyéni tehetséggondozási forma, ahogy a Charta indoklása fogalmaz: „A szakkollégiumi élet mozgatója a közösség”. (Szakkollégiumi Charta 2011.)

II.V.III. A Szakkollégiumi Charta

A szakkollégiumi Charta határozza meg azokat a jellemzőket, melyek a szakkollégiummá válás alapját jelentik. A szakkollégium a felsőoktatási képzés mellett, ezt kiegészítve folytatja munkáját. A Chartát általánosan elfogadják a magyarországi szakkollégiumok. A Charta alapján az intézmények működésének legfontosabb alappillérei a „magas szintű szakmai munka”, a „széles körű autonómia” és a „kiterjedt önkormányzatiság”. Az intézmény a szakmai tevékenységén kívül arra törekszik, hogy a társadalmi problémákra érzékeny értelmiségi réteget neveljen ki. (Márkus, 2014.)

A szakkollégiumnak biztosítania kell tagjai számára az együttműködést is. Amennyiben ennek a feltételnek a szakkollégiumok nem tudnak teljes mértékben eleget tenni, törekedniük kell a teljes együttműködés elérésére (Szakkollégiumi Charta 2011.) Az intézmény a tagok számára megteremti az ideális feltételeket a magasabb szintű szakmai munkához, hozzásegíti őket tudományterületük mélyebb megismeréséhez. A szakkollégiumban lehetőség nyílik szakmai és közéleti viták lefolytatására, ezzel is támogatva a tagok szakmai és közéleti vitakultúrájának alakulását.

A Chartában is rögzített érték a közösségi élet kialakítása: „A szakkollégiumi élet mozgatója a közösség”, „lényegi részét képezi a közösségi élet”. (Szakkollégiumi Charta 2011.) Összességében tehát a szakkollégium intézményének lényege a tagok emberi és szakmai fejlődése. (Szakkollégiumi Charta 2011.)

A Szakkollégiumi Charta a Szakkollégiumi Mozgalom által elfogadott elveket tartalmazza. Azokat az alapvető feltételeket határozza meg, amelyek a szakkollégiumiság alapját adják, és amelyek teljesülése feltétlenül szükséges a szakkollégiummá váláshoz. Ezek az alábbiak:

1. A szakkollégium széles körű autonómiával és kiterjedt önkormányzattal rendelkezik.
2. A szakkollégiumi munka középpontjában a magas színvonalú munka áll.
3. A szakkollégium egyik alapértékének a szakmai tevékenységen túl, a társadalmi problémákra érzékeny értelmiségi réteg kinevelését tartja.
4. A szakkollégium aktív tagságát egyetemisták vagy főiskolások közössége alkotja.
5. A szakkollégisták együttműködő bázissal rendelkeznek, illetve erre törekednek.

6. A szakkollégium nagy hangsúlyt helyez tagjai emberi és szakmai fejlődésére, az alapképzés első éveitől az egyetemi illetve főiskolai képzés végéig. (Szakkollégiumi Charta, 2011.)

A szakkollégiumi mozgalomhoz egyre több diákközösség csatlakozott, és ez természetesen azzal járt, hogy a szervezetek egyre heterogénebbek lettek. Ez a sokszínűség a mozgalom jelentős értéke, mégis fontos egy olyan kritériumrendszert felállítani, mely alapján eldönthető, hogy melyik szervezet nevezhető szakkollégiumnak, és melyik nem. E célt szolgálja a Szakkollégiumi Charta, melyben a szakkollégiumok lényegét meghatározó legfontosabb szempontokat fektették le. Azokat az alapvető feltételeket határozza meg, amelyek a szakkollégiumiság magvát adják, amelyek teljesülése feltétlenül szükséges a szakkollégiummá váláshoz.

A Charta alapján a szakkollégiumok a felkészült, széles látókörű **értelmiség képzését** tekintik fő feladatuknak. Az egyetemekhez és főiskolákhoz kapcsolódva, azoknál intenzívebb és elmélyültebb oktatással szeretnék ennek a célnak megfelelni. Az alkotó tevékenységet pedig a tagjaik által kialakított rugalmas keretek között folytatják. Az oktató-kutató munka összekapcsolása révén **szakmai-tudományos műhelyként** működnek, szakmai munkájukkal hozzájárulnak az egyetemi, főiskolai szellemi élet élénkítéséhez, színesítéséhez. A szakkollégiumi lét egyik alappillére a szakmaiság, és ez különbözteti meg a szakkollégiumokat a hagyományos kollégiumoktól. Mindezek alapján fontos, hogy a szakkollégiumokban kifelé is jól mérhető, folyamatos, magas színvonalú munka folyjon. Éppen ezért munkásságuk egyik fontos eleme, hogy **szakmai programokat szerveznek a kívülállók számára** is. A tudományos, közéleti és kulturális élet kérdéseit tárgyaló konferenciákat, előadásokat és vitákat rendeznek, amelyeket a szélesebb nyilvánosság számára is meghirdetnek. A szakkollégiumok azonban nem kizárólagosan a tudományos pályára készítik fel, hanem céljuk az, hogy olyan képességekkel vértessék fel a tagjaikat, amelyek szakterületük magas szintű művelését az akadémiai szférán kívül is lehetővé teszi. Ezen képességek jelentős részének elsajátítása a szakkollégiumok formális képzési rendszerében történik meg, de legalább ennyire fontosak azok a kurzusokon kívül megszerezhető tapasztalatok, ismeretek, gyakorlatok, amelyek miatt a szakkollégiumok esetében az **önkormányzatiság** és az **együttlakás** a Szakkollégiumi Chartában is kiemelt kritériumként jelennek meg. (Demeter, 2013.) A szakkollégiumok **együttlakó diákok** öntevékeny közösségei, hiszen a közös munka és az együttlakás intenzív közösségi életet feltételez. Döntéseiket önálló módon, független szervezetekként hozzák meg, ez az autonómia azonban nem egyenlő az elzárkózással, a kívülről érkező értékek és vélemények kizárásával. Belső életüket a demokratikus elvek alapján szervezik meg. A szakkollégiumi lét lehetővé teszi a **demokrácia** normáinak és eszköztárának elsajátítását, a közéletiség szellemi alapjainak megteremtését. A szakkollégiumon belül és a szakkollégiumok között érvényesül a világnézetek és az értékek **pluralizmusa**, és más diákszervezetekkel való együttműködéstől nem zárkoznak el.

A mai magyar szakkollégiumok akkor működnek szabályszerűen, ha a Szakkollégiumi Chartában lefektetett alapelveknek eleget tesznek. A

szakkollégiumi akkreditáció (mára hivatalos nevén a Szakkollégiumi Minősítési Rendszer), a Szakkollégiumi Charta tükrében vizsgálja az egyes pályázó szakkollégiumok jellemzőit és működését. A minősített szakkollégiumi címet azok a szakkollégiumok nyerhetik el, amelyek minden tekintetben megfelelnek a Szakkollégiumi Charta előírásainak.

Vannak olyan diákok, akik az egyetemi képzésnél jobbra vagy többre vágyanak, és a felsőoktatási éveik alatt mindent megtesznek, hogy tehetségüket kibontakoztassák, ezért jelentkeznek szakkollégiumba. Én mégis azt gondolom, hogy a szakkollégiumok nem attól többek vagy jobbak a graduális képzésnél, hogy tagjaik számára több, jobb képzés érhető el, hanem attól, hogy szakmai, szellemi és emberi kapcsolatok lehetőségét nyújtja. Olyan közösség, mely elősegíti az egyéni kibontakozást, a szakmai és személyiségfejlődést, valamint az inspirációk és aspirációk folyamatosan többre, jobbra sarkallják a tagokat, ez teszi a tehetség közegévé.

III. A vizsgálat hipotéziseinek bemutatása

Diplomamunkámban a szakkollégiumok felsőoktatási tehetséggondozásban betöltött szerepével foglalkozom. Vizsgálatom során először a dokumentumelemzés módszerét alkalmaztam: a Szakkollégiumi Charta elemzésével a működés alapelveit vettem sorra, majd összehasonlítottam az NKE-s szakkollégiumi vezetők válaszaival. A szakkollégistáktól kérdőíves módszerrel, a szakkollégiumok vezetőitől pedig fókuszcsoporthoz beszélgetéssel szereztem információkat. Úgy állítottam össze a kérdéseimet, hogy előfeltevéseimet igazoljam. Dolgozatomban az alábbi hipotézisek bizonyítására törekszem:

H1: Azok az egyetemisták lépnek be szakkollégiumba, akik valamilyen szakterületen tehetségesek, és ilyen módon szeretnék tudásukat továbbfejleszteni.

Úgy gondolom, hogy a szakkollégiumi tagság jelentős többletmunkával jár: a rendezvényeken való aktív részvétel, a tudományos kutatások és szakmai képzések, TDK dolgozatok, publikációk az egyetemi képzés mellett az adott szakterületen történő elmélyülést feltételezik.

H2: Különbség van a vidéki és a fővárosi szakkollégisták között a szakkollégiummal szemben támasztott elvárásaikat illetően.

Úgy vélem, érdemes összehasonlítani a válaszokat, amelyek három témakör köré csoportosíthatók: közösség, szakmai fejlődés, karrier és jövőkép. Vajon van-e releváns különbség e témákban a vidéki és fővárosi szakkollégisták között?

H3: A szakkollégisták számára elegendő lehetőség áll rendelkezésre tehetségük megmutatására.

Feltételezem, hogy a szakkollégisták élnek a versenyek, ösztöndíjak és pályázatok által nyújtott lehetőségekkel. A válaszok alapján fel kívánom tární, hogy a szakmai előrelépés vagy az anyagi támogatással is járó ösztöndíjprogramok a népszerűbbek a fiatalok körében.

H4: Az egyetemi évek alatti szakkollégiumi tagság elősegíti a karrierépítést.

Egyéni válaszok alapján szeretném igazolni, hogy az elhelyezkedést és az előmenetelt befolyásolta-e a szakkollégiumi tagság, vagy ennek bármelyik eleme. Gondolok itt a kapcsolati tőkére, a tudományos és szakmai pluszra vagy éppen az itt szerzett képesség- és készségfejlődésre stb.

Diplomamunkámban a kutatásom eredményei alapján áttekintem, hogy a szakkollégiumok milyen szerepet töltenek be a magyarországi tehetséggondozásban.

IV. A vizsgálat bemutatása

IV.I. A szakkollégisták körében végzett felmérés bemutatása

A felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 54.§-a nevesíti a magyar felsőoktatási tehetséggondozás formáit: „*A felsőoktatási intézmény feladata a tantervi követelményeket meghaladó teljesítmény nyújtására képes, kiemelkedő képességű és hozzáállású, valamint a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű hallgatók felkutatása, felismerése, és szakmai, tudományos, művészeti és sport tevékenységének elősegítése. A felsőoktatási intézmény önállóan vagy más felsőoktatási intézménnyel együttműködve tehetséggondozó és felzárkóztató rendszert, illetve programokat működtet: ennek keretében tudományos diákköröket, szakkollégiumokat, illetve roma szakkollégiumokat működtethet. A szakkollégiumokat, illetve a roma szakkollégiumokat felsőoktatási intézménnyel együttműködve azok is létesíthetnek, akik felsőoktatási intézmény alapítására, fenntartására e törvény alapján jogosultak. A felsőoktatási intézmény mentorprogram keretében nyújt segítséget a hátrányos helyzetű hallgató tehetségének kibontakoztatásához.*”

Az egyetemek feladatai közé nem csupán a tehetségek azonosítása tartozik, hanem a hallgatói tehetség kibontakozásának biztosítása is, melyet átfogó, a bekerüléstől a doktori képzés végéig tartó tehetségprogramokon és a tehetséggondozást felkaroló szervezeteken keresztül valósíthatnak meg. Ezek közül legfontosabb a felsőoktatási szakkollégiumi rendszer működése, hiszen ezek a közösségek lehetővé teszik a kutatómunkába való bekapcsolódást, a tehetségfejlesztést, az egyetemi órákon felüli tudományos és szakmai képzéseken való részvételt.

A szakkollégiumi rendszer működésének minél jobb megismerése érdekében úgy gondoltam, hogy a szakkollégistáktól szerzett információk hiteles képet adhatnak a tehetséggondozás eme formájáról. Azért esett rájuk a választásom, mert a tehetséggondozás egyik intézményesített formájában való részvételükkel pontos képet nyújthatnak a szakkollégiumok tehetséggondozási gyakorlatáról. A kérdőíves módszer előnye, hogy az általam legfontosabbnak ítélt kérdésekre minél több érintettől, több szemszögből megvilágítva állíthatok össze reális képet. Vizsgálódásom arra irányult, hogy megtudjam, mit gondolnak a szakkollégisták a szakkollégiumnak az életükben betöltött szerepéről.

A kérdőíves felmérés 2016. február-március hónapjaiban zajlott. Országos szinten olyan hallgatókat kerestem meg, akik egyetemi vagy főiskolás éveik alatt szakkollégisták voltak. A kérdőívek felvétele személyes megkereséssel, illetve online kérdőív segítségével történt. A személyes megkeresésre a Nemzeti Közzolgálati Egyetem falai között került sor a szakkollégisták által szervezett tudományos hét keretében (OSZKN- Ostrakon Szakmai és Kulturális Napok). A többség azonban online formában töltötte ki a közösségi oldalak és az országos szakkollégiumi levelezőlista segítségével.

A tehetséggondozáshoz kapcsolódó kérdőívet saját magam állítottam össze: 15 kérdésből áll, nyitott és zárt kérdéseket egyaránt tartalmaz, és az alábbi témaköröket fedi le:

- Statisztikai adatok a kitöltők személyéről;
- A szakkollégiumba történő belépés okai, elvárások;
- Korábbi és jelenlegi tehetséggondozási programok, támogatások;
- A szakkollégium által nyújtott előnyök és lehetőségek;
- A szakkollégium szerepe a karrierépítésben.

A kérdőíves felmérés eredményei betekintést nyújtanak a szakkollégiumi rendszer működésébe és tehetséggondozásban betöltött szerepébe. Bár az egyes szakkollégiumok profilja eltérő, gyakran kötődik a működését biztosító egyetemhez. Változó a taglétszám, és eltérő lehetőségeket biztosítanak a programszervezés és a támogatások terén, viszont a tehetséggondozásban és a karriertámogatásban nyújtott szerepük valamilyen szinten megmutatkozik, dolgozatomban pedig ezt szeretném kihangsúlyozni.

IV.II. A fókuszcsoporthoz tartozó körülményei

A szakkollégiumi tehetséggondozási rendszer gyakorlatban megvalósuló formájának bizonyítására felkerestem a budapesti Nemzeti Közszolgálati Egyetem szakkollégiumainak vezetőit. Az egyetemen működő szakkollégiumok vezetői közül ötten sikerült beszélgetnem tevékenységükről.

A budapesti Nemzeti Közszolgálati Egyetemen jelenleg névleg 6, az egyetem által elismerten 5, az InterKoll által is szakkollégiumként elismerten pedig 3 szervezet működik:

1. Biztonságpolitikai Szakkollégium
2. Nemzetbiztonsági Szakkollégium
3. Magyary Zoltán Szakkollégium
4. Ostrakon Szakkollégium
5. Puskás Tivadar Műszaki Szakkollégium
6. Szent György Szakkollégium

A hat szakkollégium közül a Puskás Tivadar Műszaki Szakkollégium működése jelenleg nehézkes, mivel olyan kifutó szakra szerveződött, amelynek már csak néhány végzős hallgatója van. Így diplomamunkámban velük nem foglalkozom.

2011. december 31-ével a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem a Rendőrtiszti Főiskolával és a BCE Közigazgatás-tudományi Karával együtt beolvadt az újonnan létrejövő Nemzeti Közszolgálati Egyetembe, ez hatással volt a már működő szakkollégiumok tevékenységére.

A beszélgetések során arról érdeklődtem, hogy a szakkollégiumi vezetők milyennek látják a felsőoktatási tehetséggondozás kialakult rendszerét, hogyan működnek az egyes szakkollégiumok, van-e közöttük kapcsolat. (2. sz. melléklet)

Kíváncsi voltam, hogy milyen múltra tekintenek vissza ezek a szervezetek, mivel fő profiljuk a tehetséggondozás, milyen módszerrel választják ki tagjaikat. Hogyan lehet bekerülni egy ilyen motivált, céltudatos közegbe? Hogyan teszik vonzóvá a tagságot az egyetemre bekerült fiatalok számára?

Szerettem volna megtudni, hogy a tehetséggondozás ezen formája hogyan tudja fenntartani hosszú távon a diákok érdeklődését. Milyen programok, események és rendezvények tartják össze a közösséget? Az egyes szakkollégiumoknak van-e sajátos profiljuk? A közösségépítés mellett, milyen egyéni segítséget tudnak nyújtani tagjaik számára egy-egy tudományos kutatás, TDK dolgozat írásában vagy épp egy nemzetközi versenyre/konferenciára való felkészülésben.

Milyen lehetőségeik vannak közéleti személyek, sikeres szakemberek, művészek, a tudomány képviselőinek meghívására? Hogyan biztosítják a színvonalas előadásokat, beszélgetéseket? Sikerül-e fenntartani a folyamatos érdeklődést? Az egyetem szakkollégiumai támogatják-e egymást, van-e valamilyen szintű együttműködés közöttük?

Végül jövőbeli terveikről faggattam a vezetőket. Milyen irányvonalat kívánnak követni, esetleg terveznek-e nagyobb változtatásokat vagy működésükben a hangsúly áthelyezését annak érdekében, hogy a szakkollégisták a tehetségüket minél eredményesebben kibontakoztathassák.

V. A vizsgálat eredményeinek bemutatása

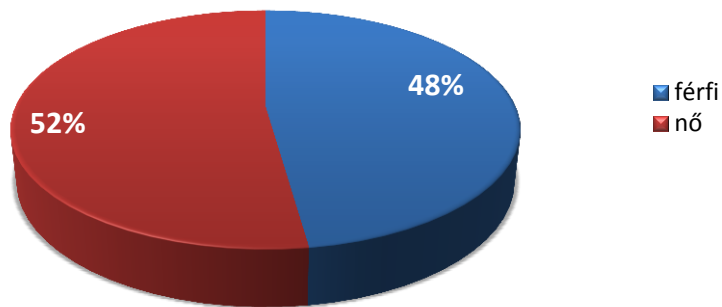
V.I. A kérdőíves vizsgálat eredményei

A következőkben a kérdőíves vizsgálat eredményeit fogom ismertetni. A kiértékelést a kérdőív témakörei alapján végeztem el.

V.I.I. A válaszadók általános adatai

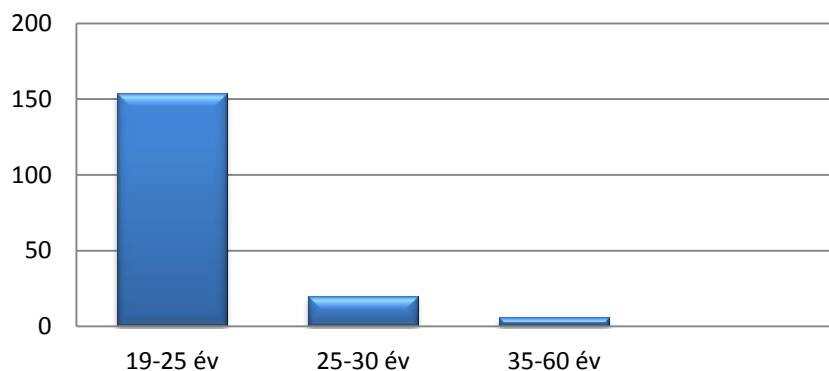
A 15 kérdésből álló kérdőívet összesen 178-an töltötték ki. Ebből 93 nő (52%) és 85 férfi (48%) (3. ábra). Ebből arra következtethetünk, hogy a szakkollégiumi tevékenység a fiúk és a lányok körében egyaránt népszerű.

Nemek szerinti megoszlás

3. ábra: A kérdőíves felmérésben résztvevők nemek szerinti megoszlása (fő, N=178)

Kor szerinti megoszlás

4. ábra: A kérdőíves felmérésben résztvevők kor szerinti megoszlása (fő, N=178)

Életkor alapján 19 és 60 év közöttiek válaszoltak. A kérdőívet kitöltők közül legtöbben azonban a 19 és 25 év közötti korosztályba tartoznak. A 4. ábra adataiból jól látható, hogy a megkérdezettek között felülreprezentált a 19-25 év közötti korosztály (152 fő). Valószínűleg ennek az az oka, hogy ezek a fiatalok jelenleg is aktív szakkollégiumi munkát végeznek. A 25 illetve 30 év feletti 20 fővel képviseltették magukat a felmérésben. Örömmre szolgált, hogy idősebb korosztályból 6 fő reagált a kérdéseimre. Ezek szerint a szakkollégiumi munka olyan hatással volt az életükre, hogy még ma is érdekli őket a tehetséggondozás ezen formája.

A vizsgálat során a kérdőívre országos szinten 34 szakkollégium tagjai válaszoltak. (3. számú melléklet) A válaszadók közül kiemelném azokat a szakkollégiumokat, ahonnan 10-nél többen töltötték ki a kérdőívet. (5. ábra)

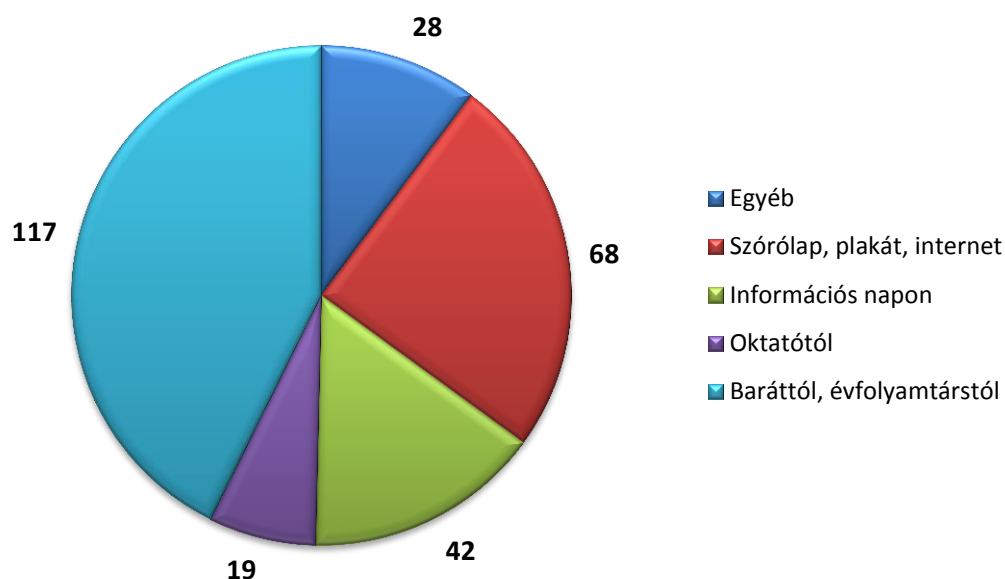

5. ábra: A kérdőíves felmérésben részt vevő szakkollégiumok (fő, N=178)

A hét szakkollégium közül hat a fővárosban működik, egy pedig a Pécsi Tudományegyetem szakkollégiuma. Figyelemre méltó az is, hogy a kiemelt szakkollégiumok közül öt egyetemhez köthető, kettő pedig egyház vagy egyházi alapítvány támogatásával működik (Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium a jezsuita rend, illetve a Protestáns Felsőoktatási Szakkollégium a Magyar Protestáns Tanulmányi Alapítvány fenntartásában).

Az említett szakkollégiumok listája is azt bizonyítja, hogy a különböző tudományterületek (műszaki, jogi, közgazdasági, társadalomtudomány, bölcsészettudomány, stb.) hallgatói is nagy arányban vesznek részt szakkollégiumi képzésben. A magas arány a szakkollégiumi munka elismertségét, pozitív megítélését bizonyítja.

A felmérés rákérdezett arra is, hogy a résztvevők hol/kitől hallottak először a szakkollégiumról (6. ábra).

6. ábra: Hol/kitől hallottál a szakkollégiumról? (válaszok száma, db, N=274)

A válaszokból kiderült, hogy a legtöbben (117 fő – 65,7%) baráttól, évfolyamtárstól, illetve felsőbb éves hallgatótárstól hallottak a szakkollégium adta lehetőségekről. Nem meglepő módon ez a forma a hallgatók elsődleges információszerző forrása. Az a véleményem, hogy a szakkollégiumok jó hírére erősíti az a tény, hogy a hallgatók egymás között propagálják ezt a lehetőséget. Valószínűleg maguk is meg vannak elégedve a tehetséggondozás nyújtotta programokkal, lehetőségekkel.

A második helyen a szakkollégiumok marketingtevékenységének köszönhető reklám áll: 68 fő, ami a válaszadók 38,2%-a, a szórólapoknak, reklámanyagnak, internetes hirdetéseknek köszönhetően találkozott először a szakkollégiummal. Ezek alapján bizonyított, hogy az információnyújtás ezen formái hatékonyak, a fiatalok felfigyelnek a népszerűsítés különféle módjaira.

A szakkollégiumok egyik jellemző tevékenysége, hogy információs és tájékoztató napokat szerveznek a hallgatók számára, ahol a diákok megismerkedhetnek a szakkollégium tevékenységeivel, működésével, programjaival és céljaival. 42 fő (23,6%) válaszolta, hogy ilyen formában szerzett tudomást először erről a közösségről.

A felmérésben részt vevők közül – számomra meglepő módon - viszonylag kevesen, mindössze 19 fő (10, 7%) válaszolta, hogy tanártól/oktatótól hallott először az egyetemen működő szakkollégiumokról. Érdekesnek találom, hogy miért nem propagálják ezt a lehetőséget az egyetemi oktatók. Talán csak azok tesznek említést róla, akik maguk is patronálják a programokat és a tehetséggondozás különböző formáit?

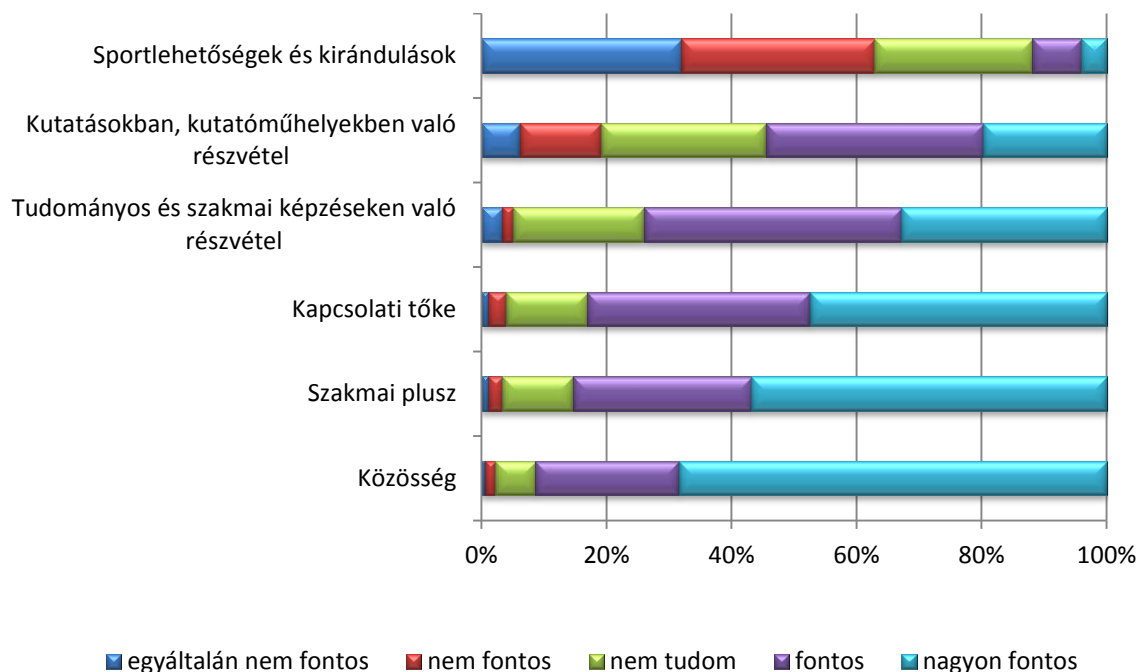
Ezek mellett 28 fő (15,7%) egyéb forrásokból szerzett tudomást a lehetőségről.

A válaszadók közül 70 fő két forrást jelölt meg, 26 fő pedig hármat. Motiváló erejűnek tartom, hogy az egyetemista fiatalok többféle módon és forrásból szerezhettek tudomást a szakkollégium működéséről, az így szerzett információk arra ösztönzik őket, hogy az érdeklődési körüknek megfelelő közösség munkájába bekapcsolódjanak.

V.I.II. A vidéki és a fővárosi szakkollégiumok közötti különbség

Úgy gondoltam, érdemes lenne megvizsgálni, hogy van-e lényeges különbség a fővárosi és a vidéki szakkollégiumok között. Erre legalkalmasabbnak azt a kérdéskört találtam, amely a tagok általános céljaival és elvárásaival kapcsolatos. Így arra kértem a szakkollégistákat, hogy állítsák fontossági sorrendbe az alábbi tényezőket: *Közösség; Szakmai plusz; Kapcsolati tőke; Tudományos és szakmai képzéseken való részvétel; Kutatásokban, kutatóműhelyekben való részvétel; Sportlehetőségek és kirándulások.*

Ezzel arra szerettem volna rávilágítani, hogy a szakkollégiumok működésének célja összhangban van-e az egyének elvárásaival. A hallgatók világosan meg tudják-e fogalmazni, hogy az általuk felállított fontossági sorrend hogyan illeszkedik bele a szakkollégiumi tehetséggondozó munkába. A következő eredmények születtek (8. ábra):

8. ábra Kérlek, rangsorold egy 5 fokozatú skálán, hogy számodra melyik az a legfontosabb elem, amit a szakkollégium adott! (fő, N=178)

Az adatokból kitűnik, hogy 66,8% nagyon fontosnak tartja a közösség összetartó erejét. A szakmai plusz 56,7% számára nagyon fontos. Ezzel összefüggésben kiemelném, hogy a tudományos és szakmai képzéseken való részvételt 33,1% nagyon fontosnak, 41 % fontosnak tartja. Ez összhangban van a szakkollégiumok valódi céljával, hogy a tehetséggondozás során szakmai és tudományos téren különleges ismeretekhez jussanak a hallgatók.

A kapcsolati tőke a későbbi munka, elhelyezkedés, karrier szempontjából 47,2%-nak nagyon, 36%-nak fontos. Meglepő volt számomra, hogy a kutatásokban, kutatóműhelyekben való részvételt csak 19,7% tartja nagyon fontosnak, bár majdnem 35 % fontosnak ítéli. Úgy gondolom, közülük kerülnek ki azok, akik egy-egy szakmai témában alaposan elmélyülnek, TDK dolgozat írására vállalkoznak.

A sportolási lehetőségeket és kirándulásokat 32 %-ban egyáltalán nem tartják fontosnak, pedig ezek a programok a közösségépítést szolgálják. Ugyanakkor a közösséghez való tartozást a többség a legfontosabbnak tartotta. Ezek szerint sokan a szakmai programokon, kurzusokon és képzéseken való részvételt fontosabb közösségformáló erőnek tartják, mint a szabadidős programokat.

A válaszok azt támasztják alá, hogy a szakkollégiumi munkában a hallgatók számára nagyon fontos a tudományos és szakmai képzéseken való részvétel és a szakmai plusz, ami összhangban van a program célkitűzésével. Viszont ez a korosztály olyan közösségben képzei el a fejlődését, amely magas értékrendet képvisel.

A fenti mindenkire kiterjedő tapasztalatok után térek rá az eltérések tanulmányozására: van-e lényeges különbség a tekintetben, hogy a vidéki vagy fővárosi szakkollégiumok tagjai mit tartanak fontosnak, és milyen célokat, elvárásokat fogalmaznak meg a szervezettel kapcsolatban. A vizsgálatban szereplő szakkollégiumok közül 20 a fővárosban, 14 pedig valamelyik vidéki egyetemen működik.

A kérdőív következő kérdése arra irányult, hogy megtudjam, a megkérdezetteknek mi jut elsőként az eszükbe a szakkollégiumról. A felmérésben nyitott kérdésként szerepelt, ezért nagyon sokféle válasz érkezett, amelyek alapján megállapítható volt az, hogy nincs jelentős különbség a tekintetben, hogy a közösségi rendezvények, programok nagyon fontosak. A fővárosi szakkollégisták válaszában viszont előtérbe került a szakmaiság, a tudományos eredmények elérésére való törekvés. A vidékiek többsége abban bíz, hogy a szakkollégiumi tagság előnyt jelent a munkaerő-piacon való sikeres elhelyezkedésben, és pozitívan befolyásolja jövőjüket. A felmérésben részt vevők közül mindössze 7 fő állította, hogy nem profitált a szakkollégiumi tagságból. A válaszokat alapvetően 3 téma köré csoportosíthatjuk:

Közösség

55 főnek a szakkollégium elsősorban a közösség és a baráti kapcsolatok miatt fontos, közülük 26 fővárosi, 29 vidéki válaszadó. Az összetartozás gondolata, a közös programok és élmények a tagságot egy nagy „családdá” formálják, amiben jól érzik magukat a diákok, és szívesen tevékenykednek.

Szellemi műhely

A fővárosiak közül 53 fő, míg a vidékiek közül 30 fő a fejlődés, a szakmaiság és a tehetség kibontakozása miatt látja előnyét a szakkollégiumi tagságnak. A „tehetséggondozás” kifejezés 46 fő válaszában szerepelt. Ezt rendkívül pozitívnak ítélem, mivel azt bizonyítja, hogy az egyén úgy érzi, tehetségére a szakkollégiumban felfigyelnek, és lehetősége van a fejlődésre. A közös tudományos munka, az új lehetőségek, az egyetemi tanulmányok elősegítése, a motiváló közösség, a szakmai elhivatottság és a kiemelkedés lehetősége, az új kihívások és a tudományos kurzusok/diskurzusok is szerepeltek a kitöltők válaszaiban között.

A jövő záloga

31 fő többségében vidéki (18 fő) válaszából az derül ki, hogy számára a szakkollégium nem csak a közösséghez tartozás élményét és a szakmai fejlődést jelenti, hanem úgy gondolja, hogy ebből a tagságból profitálhat a jövőben. Egy adott témában történő elmélyülés, a szakmai lehetőségek és a felelősségtudat mind hozzájárulnak a jövőbeli karrierépítéshez.

A jövőtervek tekintetében, a hallgatók céljai nem különböznek a végzett munka típusa szerint. A hallgatók főbb céljai a tapasztalatszerzés, kapcsolati és kulturális tőke bővítése, hogy munkaerőpiacra lépésüket követően ez előnyt jelentsen számukra. Az egyik válaszadó megfogalmazásában: „Egy út, ami előtted áll, egy lehetőség, amit a kezdedben tartasz”.

A kérdőív 7. kérdése témájában kapcsolódik az előzőhöz. Itt arra voltam kíváncsi, hogy a szakkollégistáknak milyen céljaik, illetve elvárásaik voltak, amikor beléptek a szervezetbe, van-e jelentős különbség vidék és főváros között. Erre a kérésre 173 válasz érkezett, és 3 fő kivételével minden kitöltő megerősítette azt, hogy az elsődleges szempont a szakmai fejlődés. Úgy gondolják, hogy a szakkollégium remek lehetőséget ad az egyetemi tanulmányokon kívüli hasznos időtöltésre. Amellett, hogy a szakkollégium berkein belül új embereket ismernek meg, egy önfejlesztő közösség tagjává válnak, ahol fejleszthetik készségeiket (pl. publikációs és előadói készségek), és különböző kompetenciákat sajátíthatnak el.

A vidéki válaszadók közel fele (48%), valamint a fővárosi szakkollégisták 64%-a számára fontos a publikáció, ismeretfejlesztés, látókör szélesítése, saját képességek csiszolása, önfejlesztés, önkiteljesedés, saját szakmai téma megtalálása, TDK dolgozat írása vagy kutatásban való részvétel.

Az egyszavas válaszok mellett többségében kifejtették a gondolataikat a belépés mellett, sőt értékelő válaszokat is megfogalmaztak. Ezek közül néhány jellemző vélemény:

„A tehetségemet támogató közösségben tudjam kibontakoztatni”.

„Azért léptem be, hogy a lehető legtöbbet hozzam ki az egyetemi éveimből”.

„Azzal a céllal, hogy egy közösség részeként szakmai szempontból fejlődhessenek.”

„Azt vártam, hogy tudásom kiegészíti, segít olyan dolgokat megismernem, gyakorolnom, melyek az egyetemen háttérbe szorulnak”.

„Szakmailag fejlődni szerettem volna, azt vártam, hogy az egyetemi képzésnél valami többet kapjak, legfőképp gyakorlati tapasztalatot. Bejött”.

„Aktív közéleti, társadalmi kérdésekről gondolkodó közeget kerestem. Emellett tudtam, hogy szakmai fejlődésem is hatalmasat fog lendíteni, és segíteni fog a karrier utamban”.

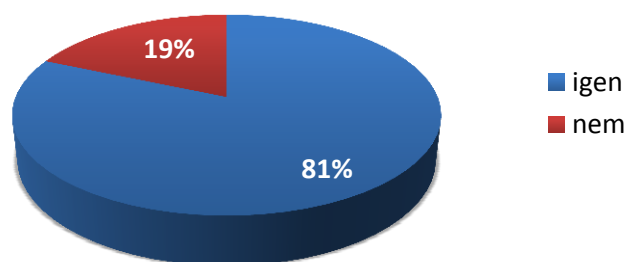
„Szerettem volna a közösség tagja lenni, valamint az egyetemi tananyagot túlmutató szakmai kérdésekkel foglalkozni. Azt, amit az egyetemről vártam, a szakkollégiumtól kaptam meg”.

Úgy vélem, ez utóbbi gondolat az egyik legnagyobb elismerés egy hallgató részéről a szakkollégiumi munka eredményességével, sikerességével kapcsolatban.

A válaszok alapján a célok és elvárások tekintetében a vidéki és fővárosi szakkollégisták között nincs releváns különbség. A kérdőívet kitöltők válaszai alapján láthatjuk, hogy a vidéki és a fővárosi szakkollégisták belépését egyaránt motiválja a szakmai fejlődés lehetősége, később azonban a fővárosiaknál ez inkább előtérbe kerül, míg a vidékiek a jövőjükkel kapcsolatban várnak előnyt a szakkollégiumi tagságuktól.

V.I.III. A tehetség megnyilvánulásának módjai

Arra is kíváncsi voltam, hogy a szakkollégium profilja mennyiben kapcsolódik a hallgatók egyetemi tanulmányaihoz. Előfordulhat, hogy egy diákot más szakmai tevékenység is érdekel, és az élet más területén is tehetséges, nem csak az egyetemen oktatott szakterületeken (pl. vallási, művészeti alapokon működő szakkollégiumok). Nem okozott meglepetést a szakkollégiumi tagság és a tanulmányok közötti kapcsolatot vizsgáló kérdésre adott válaszok eredménye (7. ábra).

7. ábra: A szakkollégium profilja, szelleme kapcsolódik a tanulmányaidhoz? (fő, N=178)

A válaszadók 81,5 %-a (145 fő) a tanulmányaihoz kapcsolódó szakkollégium munkájában vesz részt. Jelen vizsgálat megmutatta azt, hogy a kitöltők közül 33 fő (18,5%) tanul mást a felsőoktatási intézményben, mint amilyen tevékenységet a

szakkollégiumban folytat. Ebből az is következik, hogy egy egyetemen olyan szakkollégiumokat érdemes működtetni, amelyek az intézményben folyó képzéshez kapcsolódva nyújtanak pluszt, többlettudást és lehetőséget az ott tanuló hallgatóknak.

Ebből az a következtetés vonható le, hogy a hallgatók többsége a választott egyetemi szakjához kapcsolódó területen tehetséges, és azt akarja a szakkollégium keretein belül fejleszteni. Jóval kevesebben vannak azok, akik nem a képzési szakirányban, hanem más érdeklődési körüknek megfelelő területen kívánják az ismereteiket bővíteni, tehetségüket kibontakoztatni.

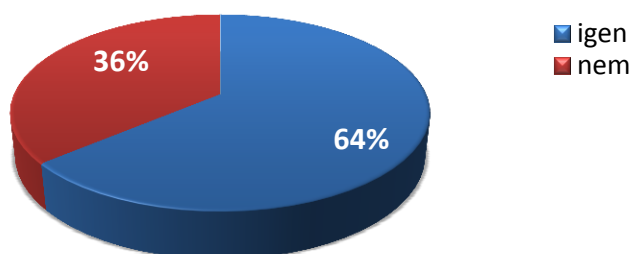
Érdekes ugyanakkor megvizsgálni azt is, hogy a tehetséggondozásba bevont hallgatók milyen arányban vesznek részt az egyetemen, vagy vettek részt korábban a középiskolában tehetséggondozó programban.

A 9. kérdésre adott válaszokból egyértelműen kiderül, hogy a megkérdezettek 66%-a nem vesz részt a szakkollégiumon kívül tehetséggondozó vagy kutatómunkában. Az igennel válaszolók (56 fő - 34%) közül heten már középiskolás korukban részt vettek valamilyen tehetséggondozó programban (Arany János Tehetséggondozó Program, Csillagprogram, Erdős Pál Matematikai Tehetséggondozó Iskola, SZINAPSZIS Mentorprogram, Tehetségpont gyűjtés). Valószínűleg az itt elért eredmények és pozitív tapasztalatok ösztönözték őket arra, hogy egyetemi tanulmányaik alatt is belépjenek különböző tehetséggondozó programokba. A felsőoktatás éve alatt a szakkollégiumi tevékenység mellett leginkább demonstrátori feladatokat látnak el, de van, aki részt vesz HÖÖK mentorprogramban, szakmai kutatásokban, gyakornoki programokban, GE Foundation Scholar Leaders Programban, esetleg TDK-tag vagy vezető, óraadó, Erasmus mentor.

Ez azt bizonyítja, hogy a szakkollégiumi hallgatók között vannak olyanok, akik különösen tehetségesek, időt és fáradságot nem kímélve több tehetséggondozó programban is részt vesznek.

A kérdőíves felmérés következő kérdése a korábbi tudományos versenyek, konferenciák tapasztalataira, eredményeire kérdezett rá (9. ábra).

Versenyeken, tudományos konferenciákon való részvétel

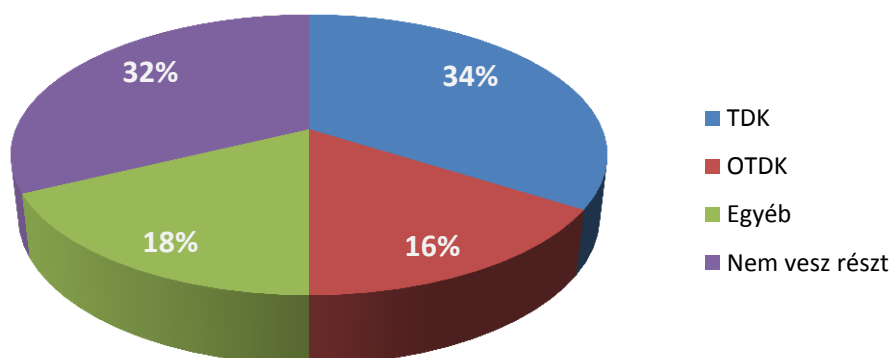

9. ábra: Szakkollégiumi tagságod alatt részt vettél valamilyen versenyen, tudományos konferencián, műhelybeszélgetésen? (fő, N=177)

A válaszadók 63,8 %-a (113 fő) már korábban is részt vett valamilyen tudományos versenyen, konferencián. A kedvező arány azt bizonyítja, hogy a szakkollégiumok ösztönzik tagjaikat, hogy ezekben részt vegyenek. Ismerek olyan szakkollégiumot, ahol a tagok számára kötelező a TDK dolgozat írása.

A kérdés második részében arra voltam kíváncsi, milyen típusú megmérettetésen vettek részt.

Konferenciákon, versenyeken való részvétel

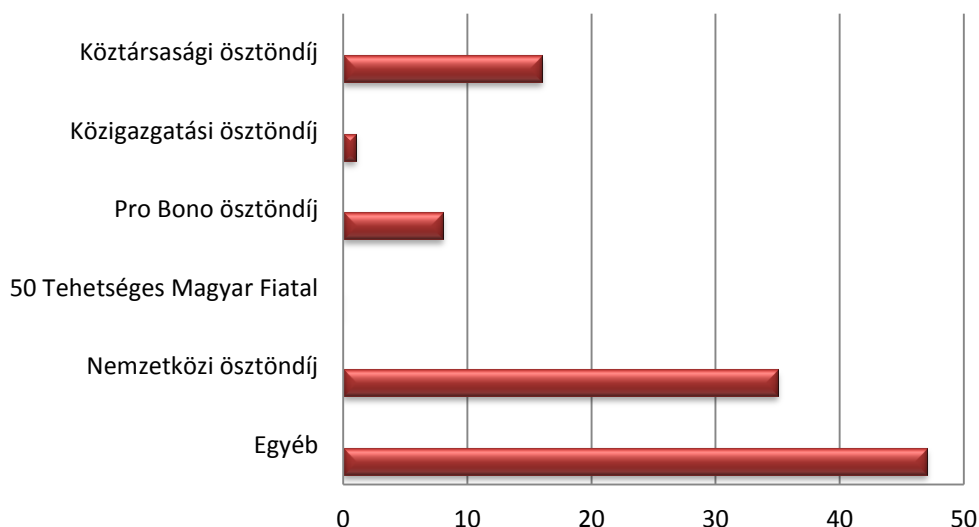

10. ábra: A hallgatók megelőző konferenciákon, versenyeken való részvétele (fő, N=108)

A hallgatók több, mint harmada (34 %) tudományos diákköri konferencián, további 16% pedig már az országos tudományos diákköri konferencián is részt vett (10. ábra). Ez igazolja, hogy a tehetséges hallgatók magas színvonalú versengésben is próbára teszik magukat. A megkérdezettek 17,8 %-a különböző szakterületekhez kapcsolódó versenyeken, konferenciákon, kerekasztal-beszélgetéseken, stb. méri össze tudását. 32,2 %-uk abszolút nem rendelkezik ilyen jellegű tapasztalattal, esetleg gyakorlattal.

A kutatás kérdőívében rákérdeztem a hallgatók ösztöndíjaira is. Az adatokat részletesen az 11. ábra szemlélteti.

A hallgatók elnyert ösztöndíjai

11. ábra: A hallgatók elnyert ösztöndíjai (fő, N=88)

A szakkollégisták 50%-a részesült már valamilyen ösztöndíjban vagy ösztöndíjprogramban. Ezek közül a legtöbben, 38-an valamilyen nemzetközi ösztöndíjat nyertek el. A külföldi tanulmányút feltételezi egy nyelv magas szintű ismeretét, valamint egy huzamosabb idejű külföldi tanulmányút során lehetősége nyílik az egyénnek az adott ország kultúrájának és oktatási rendszerének mélyebb megismerésére. A motivációk között állhat még a magasabb szintű tudományos munka ambíciója is (Erős, 2010). A kérdőív sajnos nem adott módot arra, hogy a külföldi tanulmányok motivációját is megtudjuk, azt azonban sejteni lehet, hogy ezeknek a hallgatóknak nagy az ambíciójuk.

A köztársasági ösztöndíj olyan ösztöndíj, melyre azok a felsőoktatási intézményekben tanuló nappali és levelező tagozatos diákok pályázhatnak, akiknek kiemelkedő tanulmányi eredményeik vannak, illetve szakmai területen kimagasló munkát végeznek (pl.: tudományos diákkör). A Felsőoktatási törvény (2005. évi 139. törvény) 104. §-ának (5) bekezdése szerint:

(5) * *A miniszter a szenátus kezdeményezésére köztársasági ösztöndíjat adományoz a kimagasló teljesítményt nyújtó hallgatók részére. Az ösztöndíj adományozásának rendjét és feltételeit a Kormány határozza meg.*

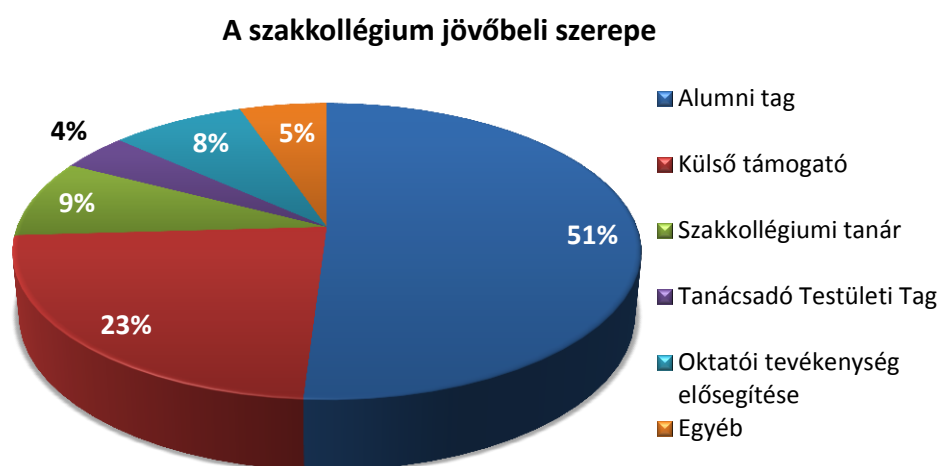
Köztársasági ösztöndíjat a megkérdezettek közül 16 fő (18,2%) kapott már. Ezeken kívül 8 fő részesült még Pro Bono ösztöndíjban, és egy fő kapta meg a Magyar Közigazgatási Ösztöndíjat. A kitöltők nagyobb része azonban egyéb, az egyetemhez köthető szakmai ösztöndíjakban részesült.

Ez azt bizonyítja, hogy a szakkollégisták innovatívak, élnek a pályázati lehetőségekkel, és munkájukat ezekkel az ösztöndíjakkal elismerik. A válaszadók nagy többsége (63,8 %-a) tette próbára tudását valamilyen hazai vagy nemzetközi megmérettetésen. Ez azt feltételezi, hogy valamilyen tudományterületen alaposan elmélyült, kutatásokat végzett. Az anyagi előnyökkel járó ösztöndíjpályázatok

kevesebb hallgató számára állnak rendelkezésre, de a válaszadó szakkollégisták közül így is nagy arányban részesültek hazai vagy külföldi ösztöndíjban.

V.I. IV. Szakkollégium = pozitív jövőkép?

A továbbiakban a szakkollégium a hallgatók egyetem utáni életében betöltött szerepét vizsgáltam. Ez azért nagyon fontos, mert a szakkollégistákban kialakul a belső igény egyfajta plusz tudás megszerzése iránt. Ez pozitívan befolyásolhatja az ember karrierjét is, mivel az itt megszerzett ismereteket és általános műveltséget szinte bármelyik munkahelyen jól lehet hasznosítani.

12. ábra: A szakkollégium jövőbeli szerepe a hallgatók életében (fő, N=151)

A megkérdezettek nagy része, 86%-a válaszolta, hogy egyetemi éveik után szerepet kap életükben a szakkollégium. A legtöbben (126 fő) Alumni tagként képzelik el a szakkollégiumot a későbbiekben. 57 fő külső támogatóként képzei el magát, 21 fő szakkollégiumi tanárként, 20 főnek jelent hozzájárulást a jövőbeli oktató-nevelő munkájához, 10 fő Tanácsadói Testületi Tag szeretne lenni, míg 13 fő egyéb területet jelölt meg (12. ábra).

Öröndetes, hogy a szakkollégisták 86%-a szeretne az egyetem elvégzése után is kötődni a szakkollégiumához. Ez bizonyára annak köszönhető, hogy folyamatosan a legtehetségesebb tagokkal állnak kapcsolatban, így egymást is inspirálják a további fejlődésre. A karrierépítéshez erre a kapcsolati tőkére, a naprakész információkra, újdonságokra és a tudás megszerzésének lehetőségeire szükségük lesz.

A kérdőív utolsó részében az volt a kérésem, hogy értékeljék, mennyiben járul hozzá és segíti elő a karrierjüket az, hogy az egyetemi évek alatt szakkollégisták voltak. Az válaszok áttekintése során bebizonyosodott számomra,

hogy a megkérdezettek alapvetően meg vannak elégedve a szakkollégiumi tehetséggondozási rendszerrel.

A 13. kérdésre 165 fő válaszolt. Közülük hárman nemmel, hatan pedig még bizonytalanok, majd a jövő igazolja, hogy mennyiben segítette őket szakkollégiumi tagságuk céljaik elérésében. 95 % egyértelműen igennel válaszolt. Indoklásukban többen részletesen kifejtették, milyen előnyük származhat/származott a tagságukból. A válaszokat több témakör köré csoportosíthatjuk. Az egyik válaszadó szemléletesen fogalmazta meg a lényegét:

„Mindenképp! A szakkollégium a tökéletes ugródeszka. Egy jó közösségben fejleszthetem saját képességeim (mind szellemi mind jellembeli) ezáltal magabiztosan tekintek a jövőre, ambíciókkal. A szakmai tudással, amit megszerzek pedig alapot teremtek az ambícióimnak. A kapcsolati tőke pedig csak hab a tortán;)”

- Legtöbben a kapcsolati tőkét emelték ki, mint előnyt.
„Rengeteg embert ismertem meg a szakkollégiumon keresztül, akik egyrészt potenciális jövőbeli kollégáim lehetnek, másrészt pedig jelenleg is az iparban dolgozó, felelősségteljes pozíciót betöltő emberekkel is összehozott. Lényegesen tájékozottabbnak érzem magam, mint nem szakkollégista társaim.”
- Nagyon sokan a szakmai tudást, tapasztalatot, tájékozottságot emelték ki.
„Olyan szituációkba kerültem, amiket nem egy vállalati felelősségteljes pozíció során kell életemben először megtapasztalnom, plusz olyan skilleket fejleszthettem, amikre az egyetem oktatási rendszere nem helyez hangsúlyt.”
- Többen a jellemtulajdonságok fejlődését, a munkához, vezetéshez szükséges készségek, képességek kialakulását tartották fontosnak.
„A szakkollégiumban szerzett készségek versenyelőnyt fognak jelenteni az állásokra történő pályázás és a munkavégzés alatt.”
- Sokak számára a szakkollégium az oktatói, kutatói tevékenység kiindulópontja.
„Doktori iskolába készülök. A szakkollégium a tudományos munka előszobája.”
- Mások a jövőt illetően a pozitív jövőképet és a sikerorientáltságot hangsúlyozták.
„Emberileg is sokat fejlődtem, így már rengeteg konfliktus nem jelent problémát, mert megtanultam máshogy értékelni dolgokat, helyén kezelni szituációkat. És a társadalmi érzékenység, ami szerintem minden szakkollégiumban alapból megvan, és még jobban lehet erősíteni viták/programok által, hozzá fog segíteni ahhoz is, hogy még felelősebb döntéseket legyek képes meghozni a munkámban, ettől még sikeresebb leszek.”

A 14. kérdés szorosan kapcsolódik az előzőhöz, ezért nem meglepő, hogy a 166 válaszadó közül 158-an egyértelműen pozitív választ adtak. Hatan úgy gondolják, hogy a jövő valószínűleg igazolja tagságuk hasznosságát. Mindössze ketten ítélték meg úgy, hogy nem segítette őket karrierjükben az, hogy szakkollégisták voltak.

Sokan indokként azt fogalmazták meg, hogy a szerzett plusz ismeretek, a tudományos munka, a másokkal való együttműködés és a kapcsolati tőke jelentősen segítette őket az álláskeresés során és karrierjük elindításában.

„Teljes mértékben támogatja, hiszen nemcsak azokról a tapasztalataimról tudok mesélni egy-egy állásinterjún, melyek a szakkollégiumi tevékenységekhez köthetők, hanem a kapcsolati tőkének és a kiváló diákbázisnak köszönhetően munkalehetőségekről is korábban értesülünk levelezőlistákon, illetve ajánlást is kaphatunk Alumni tagjainktól.”

„Ezen keresztül rengeteg álláslehetőség adódik, pl. a senior tagok előbb nekünk ajánlják fel a cégüknél meglévő állásokat, mint a nagy közösségnek.”

„Nagyon támogatta. Rengeteg tapasztalatot szeretem már az iparba kerülés előtt. A különleges lehetőségek előbb találtak meg, minthogy elkezdtem volna keresni azokat.”

Számomra meglepő volt, miszerint a munkáltatók is értékelik, ha valaki az egyetemi éve alatt tudományos munkát végzett, szakkollégiumi tagként bővítette tudását és ismereteit, fejlesztette képességeit.

„Tapasztalatom szerint a munkáltatók felfigyelnek a szakkollégiumi tevékenységre egy önéletrajzban. Olyan tapasztalatokat nyújt, amivel egy átlag egyetemista nem rendelkezik, és többnyire tisztában is vannak ezzel a munkáltatók.”

„Maximálisan! Alapból piros pont, ha azt látják a munkáltatók, hogy szakkolis diplomával is rendelkezek, de leginkább az a tapasztalat elhanyagolhatatlan, amit a különféle szervezkedések által szerzek.”

„Abszolút. Az összes állásinterjúmon a szakkoliról volt szó, és mindegyik után munkát ajánlottak.”

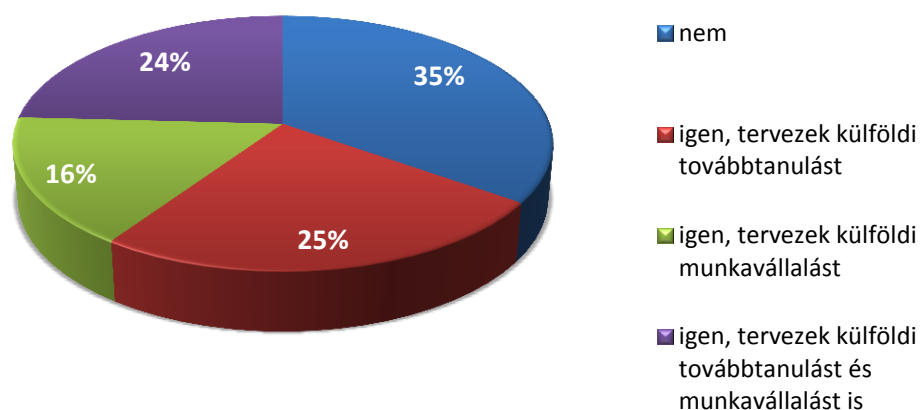
A válaszok egyértelműen bizonyítják, hogy a szakkollégiumi tagság előnyt jelent a munkaerőpiacon, pozitívan befolyásolja a karrierépítést. Ebből az következik, hogy ha a szakkollégiumi tagok népszerűsítik a tehetséggondozásnak ezt a formáját, akkor a fiatalokat ez motiválja a csatlakozásra.

A kérdőív utolsó kérdése arra irányult, hogy megtudjuk, a külföldi jövőkép mennyire játszik szerepet a szakkollégisták életében. Fontos, hogy a tehetségüket a későbbiekben hol szeretnék kamatoztatni: Magyarországon vagy esetleg egy másik országban. Arra voltam kíváncsi, hogy a mai magyar fiatalok hogyan és hol képzelik el a jövőjüket, milyennek látják az itthoni helyzetet, mennyire mobilak, és egy jól fizető külföldi állás esetén képesek lennének-e itt hagyni hazájukat.

Azt gondolom, saját szemszögemből nézve is fontos felmérni, hogy a velem egykorú fiatalok hogyan vélekednek a témával kapcsolatosan, és milyen szokások jellemzik őket. Sok tanácstalan fiatal pályakezdő számára a hazai

foglalkoztatáspolitikai helyzet miatt egyre vonzóbbá válik a külföldi munkavállalás, és ezzel összefüggésben a biztosabb anyagi helyzet megteremtése. Sokan közülük már közvetlen érettségi után elhagyják Magyarországot, és az itthoni felsőoktatási tanulmányok helyett külföldön kezdenek el dolgozni annak reményében, hogy később tapasztaltabban, sikeresebben térjenek majd haza.

Külföldi továbbtanulás, munkavállalás

13. ábra: Tervezel-e a jövőben külföldi továbbtanulást, munkavállalást? (fő, N=151)

A válaszadók közül 62 fő (34,8%) itthon képzei el a jövőjét. Ez mindenképpen pozitív jelenség, mert a magyar gazdaságnak szükségese van magasan kvalifikált, széles látókörű, proaktív és alapos szakmai tapasztalatokkal rendelkező tehetségekre.

44 fő (24,7%) tervez külföldi továbbtanulást. A nemzetközi cserediák programok és a nyelvtanulás lehetősége ösztönzik a fiatalok mobilitását. Remélhetőleg közülük hazatérve sokan kamatoztatják megszerzett tudásukat hazai környezetben. 29 fő (16,3%) válaszolta, hogy szeretne külföldön munkát vállalni. Ennek oka valószínűleg a kedvező kereseti lehetőségek vagy a külföldön szerzhető szakmai tapasztalatok. 43 fő (24,2%) válaszolta, hogy külföldi továbbtanulást és munkavállalást is tervez a jövőben. Ők azok, akik hosszú távon külföldön képzei el a karrierépítést (13. ábra).

V.II. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen működő szakkollégiumok bemutatása

(Fókuszcsoporth-beszélgetés a szakkollégiumok vezetőivel)

A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen működő szakkollégiumok elnökeivel 2016 tavaszán ültem le beszélgetni az egyes kollégiumokról. Összesen 10 kérdést (2. számú melléklet) intéztem a vezetők felé, mely kérdések a szakkollégiumok tagságára, felvételi rendszerére, működésére, valamint programjaira irányultak. A válaszokból sok érdekességet és újdonságot tudhattam meg a tehetséggondozás eme jogintézményének működéséről.

V.II.I. A fókuszcsoporth-beszélgetés résztvevői

1. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán működő Biztonságpolitikai Szakkollégium (BSZK) elnöke
2. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán működő Nemzetbiztonsági Szakkollégium elnöke
3. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Karán működő Magyary Zoltán Szakkollégium elnöke
4. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Karán működő Ostrakon Szakkollégium elnöke
5. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán működő Szent György Szakkollégium elnöke

V.II.II. A szakkollégiumi tagságról

Interjúalanyaim arra a kérdésre, hogy mi a szakkollégium célja, meglehetősen sokféle választ adtak. A válaszokból azonban azt a következtetést vonhatjuk le, hogy mind az öt NKE-s szakkollégium számára kiemelten fontos cél az, hogy értelmiségieket neveljen a magyar nemzet szolgálatára és hozzájáruljanak a közszolgálatban elhelyezkedők nemzetbiztonság-tudatosságának növeléséhez.

A Biztonságpolitikai Szakkollégium elnöke elmondása szerint ezen felül nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy „*a szakkollégiumba bekerülő tehetségek a későbbiekben alkalmasak legyenek egy biztonságos társadalom építésére az értelmiségi képzés, a szaktudás erősítése, a pszichológiai érettség, a morális és közösségi életvitel, a társadalmi érzékenység és a hazaszeretet elmélyítése révén*”.

Hasonló véleményen van a Nemzetbiztonsági Szakkollégium elnöke is, mely szakkollégium portfólióját egy, a védelmi szféra széles spektrumát átfogó kutatási és oktatási modell adja, melyben megtalálható a védelempolitika, a hadtudomány, a rendészet és a stratégiai tanulmányok is. Mivel ez a két szakkollégium a Nemzeti Közszerológálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán- melynek célja a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség részére hivatásos-, szerződéses- és tartalékos tisztek képzése – működik, így hasonló elképzeléseik és célkitűzéseik vannak.

A Nemzeti Közszerológálati Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Karán jelenleg két szakkollégium működik: a Magyar Zoltán Szakkollégium és az Ostrakon Szakkollégium. E két szervezet arra fókuszál, hogy a társadalmi problémákra érzékeny, nyitott, és az egyetemi oktatáson túlmutató ismeretanyaggal bíró szakembereket, akadémikusokat műveljen ki elsősorban a közigazgatás területére. Az Ostrakon Szakkollégium elnöke szerint „*a Szakkollégium célja a tehetséggondozás, alternatíva nyújtása az egyetemi fiatalság felé, ami arra ösztönöz, hogy a diákok az egyetemi éveiket tartalommal töltsék meg, és hozzák ki belőle, amit csak lehet. Fontosnak tartják, hogy az önképzés része legyen a mindennapjaiknak. A Szakkollégium egy lehetőség, mely megteremti a környezetet a hallgatók képességeinek fejlesztésére, kiteljesítésére. A tagok elkötelezettek az erős közösség fenntartásában, amelyből – reményeik szerint - a világot kritikusan szemlélő, felelősen gondolkodó és cselekvő értelmiségek kerülnek ki.*”

A Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Karán a Szent György Szakkollégium alapítóinak célja az volt, hogy a tehetséges és érdeklődő hallgatók tanulmányaik mellett további szakmai és tudományos ismeretekkel és tapasztalatokkal gazdagodjanak, elmélyüljenek egy adott szakterületen. A Szakkollégium elnöke szerint „*a tudományosság és a szakmaiság nálunk kéz a kézben jár a Szakkollégiumban*”.

Az öt szakkollégiumból kettő (Biztonságpolitikai Szakkollégium – 2003, Magyar Zoltán Szakkollégium – 2001) már hosszú múltra tekint vissza, a másik hármat (Nemzetbiztonsági Szakkollégium – 2013, Ostrakon Szakkollégium- 2011, Szent György Szakkollégium – 2008) viszont csak néhány évvel ezelőtt alapítottak. Az NKE-s szakkollégiumokban az a közös, hogy mindig is törekedtek arra, hogy összekovácsolják a legkiválóbb, legérdeklődőbb hallgatókat, fórumot biztosítsanak az együttgondolkodásnak és a közös munkának. Az alapító tagok lefektették tevékenységük alapjait, amelynek lényege, hogy az egyetemi oktatás törzsanyagát előadásokkal, helyzetgyakorlatokkal egészítsék ki, és azt gyakorlatiasabbá tegyék. Emellett olyan összetartó közösséget hozzanak létre, amely összefogja és egyesíti az adott szakterület iránt érdeklődő, önképző és saját szakmai-emberi fejlődéséért tenni akaró hallgatókat.

A szakkollégiumok alapításuk óta folyamatosan működnek, programjaikkal rendszeresen szerepelnek az egyetem mindennapjaiban. A többség tagsága és szervezete rengeteg változáson ment keresztül az alapítást követően, de nem voltak komolyabb problémák a szervezet működésében. A Nemzetbiztonsági Szakkollégium elnöke azonban megjegyezte, hogy „*az eddigi fennállás során nem volt komolyabb megszakadás a Szakkollégium életében – ha csak nem vesszük*

figyelembe azokat a szakkollégiumi „gyermekbetegségeket”, amelyek a legtöbb hasonló szervezetnél előfordulnak. „

Általánosságban elmondható, hogy a szakkollégiumok konstans 15-28 fővel működnek, ebből körülbelül a kétharmad számít aktív tagságnak. Ehhez a létszámhoz hozzáadódik még az Alumni közösségi tagok száma is. A létszámot tekintve kiemelkedik az Ostrakon Szakkollégium, mely az évek során az egyetem legnagyobb tagsággal rendelkező szakkollégiumává nőtte ki magát, a létszáma elérte az 53 főt. A Szakkollégiumnak jelenleg, 2016-ban 40 aktív tagja van. Az elnök szerint nem véletlen a csökkenés, hiszen *„így sokkal jobban irányítható a szervezet.”* Ezzel szemben olyan szakkollégium is van (pl. Szent György Szakkollégium) mely gyarapítani szeretné a szervezet lélekszámát: *„Évről évre nagyobb az érdeklődés, a jövőben pedig növelni szeretnék a felvettek létszámát”.*

A szakkollégisták közül van, aki alapképzés első évétől a mesterképzésen való végzésig tag marad, akik azonban máshol folytatják a tanulmányaikat, azok jellemzően 2-3 évig tagok, akik pedig csak mesterképzést folytatnak az NKE-n, azok 2 évig erősítik a közösséget. Az aktív tagok mellett minden évben több hallgató nyer külföldi tanulmányutatót: *„ jelenleg két hallgató tölti Erasmus+ hallgatói mobilitási programját Európában, egy szakkollégista pedig Kínában vesz részt egy teljes tanévet átfogó ösztöndíjprogramban.”*- jelentette ki a Magyary Zoltán Szakkollégium elnöke. Az Ostrakon Szakkollégium tagjainak legnagyobb része a Nemzeti Közszerületi Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Karán hallgató *„ahol sokkal kisebb a mesterképzésen tanulók aránya, mint az alapképzésre járóké, vagyis rengetegen itt hagyják a Kart az alapszak elvégzése után. Ebből kifolyólag ilyen rövid egy szakkollégista „élete””* – tudtam meg a Szakkollégium elnökétől.

Aki szakkollégium tagjává szeretne válni, annak szigorú felvételi követelményeknek kell megfelelnie. A szakkollégiumok tagjaikat általában saját karukról toborozzák, de kivételt képez ez alól a Biztonságpolitikai Szakkollégium, melynek tagjait nem csak a Nemzeti Közszerületi Egyetem hallgatói közül toborozza, a szervezet munkájában mindenki részt vehet, aki megfelel a rendkívül intenzív felvételi eljárás követelményeinek és a vonatkozó szervezeti döntéseknek.

Az új tagokat többlépcsős felvételi eljárásban választják ki. Ennek során írásbeli fordulón és szóbeli elbeszélgetésen kell bizonyítaniuk a jelentkezőknek. A Nemzetbiztonsági Szakkollégium elnöke a következő felvételi szempontot osztotta meg velem: *„a szóbeli elbeszélgetésen a felvételi bizottság általában a tárgyi tudás mellett a motivációt vizsgálja, illetve az önéletrajzon feltüntetett nyelvtudást, problémamegoldó képességet”.* A végeleges döntést egy többtagú bizottság véleménye alapján hozzák meg. A legtöbb szakkollégiumban az érdeklődőket már a felvételi eljárás előtt egy mentorrendszer is segíti, ami lehetővé teszi, hogy személyre szabottan történjen a tapasztalatok átadása, a felvételizők felkészítése és a számukra később szükséges készségek megerősítése. A Magyary Zoltán Szakkollégiumban például több mint fél éves programban vesznek részt a mentoráltak, kisebb csapatokban (egy mentorpárhoz 5-8 mentorált tartozik). A mentorok segítik a jelöltek fél éves felvételi eljárását, közösségi programokat szerveznek, értékelik a mentoráltak beilleszkedési képességét és hajlandóságát (vagyis mennyire van meg az összhang a mentorált és a közösség között), a szakmai

munkáját és aktivitását. *„A félév során írási képességeik felmérése, illetve munkamoráljuk felmérése végett egy rövid szakmai témájú dolgozatot is el kell készíteniük, valamint motivációjuk és a féléves tapasztalatok összegzéseként december elején egy szóbeli elbeszélgetésre is sor kerül”* - árulta el az elnök.

A Szent György Szakkollégium felvételi eljárása kicsit különbözik a többi NKE-s gyakorlattól. *„Bekerülés után mindenki junior tagként kezd az első szemeszterben, mely alatt bizonyítja rátermettségét, illetve betekintést nyer a szakkollégiumi életbe. Majd aktív tagként folytathatja pályafutását, amennyiben a taggyűlés megszavazza azt.”* Aktív tagként már szavazati joggal rendelkezik a hallgató, teljes jogú taggá válik. Az eredményes diplomaszerezés esetén és a taggyűlés döntése alapján a frissen diplomázott tag senior taggá válhat. A Szakkollégium életében nagy szerepet vállalnak az úgynevezett senior tagok, akik már hivatásos állományúként adják át tapasztalataikat, s ha tehetik, részt vesznek a programokon, illetve segítenek azok lebonyolításában.

Az elnökök válaszaiból kiindulva azt gondolom, hogy egy szakkollégistának nem elég szimplán „jó tanulónak” lennie, hanem műveltségét, kreativitását, intelligenciáját, rátermettségét számos helyzetben bizonyítania kell, mielőtt a szervezet aktív tagjává válik. Az is nyilvánvalóvá vált számomra, hogy fontos szerepet játszik a jelentkezők csapatmunkához való hozzáállása: képesek e együtt dolgozni másokkal, milyen morállal dolgoznak? Az értelmi képességek mellett pedig elengedhetetlen tényező a szakmai érdeklődés is, illetve hogy milyen egyéb tulajdonságokat villantanak meg a felvételi eljárás során.

V.II.III. A szakkollégiumok programjai

A szakkollégiumok működésének eredményességét az is bizonyítja, hogy amellett, hogy tagjaik számára előadásokat, látogatásokat, konferenciákat és más programokat szerveznek, a tudományos tevékenység, a kutatás, a nevelés és oktatás, a képességfejlesztés, az ismeretterjesztés, a kulturális tevékenység területein közhasznú tevékenységet is végeznek. A tehetséggondozást szolgálja, hogy a hallgatókat kutatásokra, tudományos diákköri és publikációs tevékenységre ösztönzik. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem szakkollégiumai számos magyar és angol nyelvű kurzust és szemináriumot szerveznek tagjaik számára. Kiemelt hangsúlyt fektetnek az egyetem falain belül megszerezhető tudás bővítésére, a már megszerzett tudás gyakorlatias alkalmazására. A kurzusrendszerek célja, hogy a szakkollégisták a kötelező egyetemi tananyagon felül mélyebb betekintést nyerhessenek egy-egy tudományterület világába. A kurzusok a legtöbb esetben folyamatosan épülnek egymásra a félévek során. *„A Szakkollégium igyekszik vegyíteni a szakmai, kulturális és közösségi programokat. Befelé igen erős a közösségi szellem. Ez a programok számában is látszik, hiszen majdnem minden héten jellemző valamilyen közös tevékenység. Ezen felül pedig évente 3-szor töltenek el egy hétvégét közösen. Továbbá a Szakkollégium három irányvonalhoz illeszkedően indítunk idén kutatócsoportokat, melyekhez bármely szakkollégista szabadon csatlakozhat, és egyre magasabb szintekre emelheti szakmai tudását tudományos írások, publikációk készítésével.”* – tudtam meg az Ostrakon

Szakkollégium elnökétől. A Magyary Zoltán Szakkollégium elnöke megerősítette azt a feltevésemet, hogy a szakkollégisták programjai nemcsak hasznosak, hanem érdekesek és izgalmasak is: *„A Szakkollégium belső szakmai és közösségi programokat szervez. A szakmai programjai közé tartozik a belső képzési (ún. műhely) rendszer, illetve két kutatómódszertan kurzus. Ezek mellé a rendszeres programok mellé ad hoc jelleggel, a szakkollégisták érdeklődésének megfelelően olyan programokat szervez, mint pl. hatékony előadás-technikai tréning, Prezi prezentációs tréning, vagy a 2016.03.16-18. között megrendezésre kerülő Hősök tere tréning, ami egy „hétköznapi hősöket” képző, kvázi érzékenyítő tréning. Rendszeresek a hazai és külföldi tanulmányutak, intézménylátogatások is. A közösségi szabadidős programok közé tartoznak a közös főzések, egyetemi bulik és az őszi lézerharc.”*

Mind az öt szakkollégiumban közös, hogy programjaik általában kétirányúak: vannak a tagságot érintő belső előadások, illetve kari szinten is megrendezett nyilvános előadások. A külső programok tekintetében konferenciákat, workshopokat, vagy éppen „aulafoglaló” promóciós standolásokat és film – és vitaesteket is szerveznek. A programok kezdeményezése bárki számára nyitott, akinek van egy jó ötlete. A Magyary Zoltán Szakkollégium legnagyobb rendezvényei közé tartozott például az összes magyar kormányzóvivőt egy asztalhoz ültető, nagy sajtónyilvánosságot kapott „Hatalom hangjai” konferencia, a dohányzásról szóló rendezvény, vagy éppen Görög Ibolya protokollszakértő előadása. A Szakkollégium elnöke az idei évből a „Hogyan legyünk sikeresek az NKE-n?” rendezvényt emelte ki, ahol ma már szakmájukban sikeres, volt diákszervezeti tagokkal ültek egy asztalhoz a HÖK-től a szakkollégiumokon és volt demonstrátorokon keresztül az egyetemi újság szerkesztőségéig, hogy inspirálják az egyetem jelenlegi hallgatóit. Nemcsak az egyetem magyar hallgatóira fordítanak figyelmet, hanem az is fontos, hogy a külföldről érkező tagok is betekintést nyerjenek az egyetemi és a kollégiumi hallgatói életbe. Éppen ezért az Ostrakon Szakkollégium a 2014/15-ös tanévben két idegen nyelven tartott interaktív előadást is szervezett. A próbálkozások pedig sikeresnek bizonyultak: az egyetemen vendégeskedő hallgatók előszeretettel csatlakoztak a programokhoz.

Az NKE-s szakkollégiumok a szakmai programokon felül fontosnak tartják a jótékonykodást, a karitatív tevékenységeket. Számomra is nagyon pozitív, hogy a fiatal egyetemistákat arra ösztönzik, hogy legyen az életük része a segítségnyújtás. Az Ostrakon Szakkollégium elnöke így nyilatkozott erről a kérdésről: *„... évente legalább kétszer valamilyen karitatív tevékenységre is sor kerül. A programokat a Szakkollégium tagjai szervezik az elnökség iránymutatásával. A látogatottság változó a rendezvény volumenétől függően. A szám a 10 főtől felkúszhat egészen a több százig.”*

Manapság nemcsak a felsőoktatási intézmények, hanem azon belül a szakkollégiumok is egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a nemzetközi kapcsolatok ápolására. A Biztonságpolitikai Szakkollégium elnökétől megtudtam, hogy a szervezet rendszeresen lát vendégül külföldi szakembereket és a Nemzeti Közszerződési Egyetemen tanuló külföldi hallgatókat: *„2011-ben pályázati együttműködést alakított ki a NATO Public Diplomacy Division brüsszeli központjával. Ennek köszönhetően magas szintű szakmai előadásokat és*

propagandaanyagot bocsátanak a szakkollégisták rendelkezésére az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének tevékenységéről. 2012-ben első alkalommal rendezték meg a Fiatal Biztonságpolitikusok Nemzetközi Konferenciáját (First International Conference of Young Security Policy Experts), melyen szakkollégium tagjai mellett más magyar és külföldi fiatal szakemberek tartottak előadást saját szakterületükről.” A Szent György Szakkollégium is jelentős szakmai és tudományos programokba kapcsolódott be mind résztvevőként, mind szervezőként a fennállása óta. Ennek jegyében olyan kapcsolatrendszert sikerült kiépítenie, mely nemcsak hazai szakkollégiumokkal vezetett sikeres együttműködésre, hanem több külföldi, rendészeti profilú főiskolával is. Ezek jegyében közös szakmai programsorozatok kerülnek megszervezésre, melyek nemcsak elméleti, de a hallgatók gyakorlati tudását is bővítik. „A szakkollégisták részt vettek már a bukaresti rendőr akadémia csereprogramjában, illetve van egy 2-3 hetes nemzetközi kurzus Hannoverben, amire minden évben ellátogatnak. Ezek mellett a rendészeti szakághoz kapcsolódó tudományos konferenciákon, kerekasztal-beszélgetéseken, műhelyvitákon és egyéb kulturális rendezvényeken vesznek részt, vagy segítőknek a lebonyolításban.”

A másik három szakkollégium hallgatói már kipróbálták magukat a Negotiation Moot EU-s Tárgyalási Szimulációs Versenyen, illetve a különböző konferenciákon (MUN, Mint-a-Parlament, Eötvös Konferencia, a Haza szolgálatában doktorandusz konferencia és poszterverseny, Nispacee) vesznek még részt rendszeresen. Ezek mellett az országos Szakkollégiumok Egyeztető Fórumán, az InterKoll-on rendszeresen részt vesznek, ahogy a Szakkollégiumok Nyári Találkozásán (Nyata) is. Országos szinten tanulmányutakra és intézménylátogatásokra utaznak közösen, külföldön pedig intézménylátogatások mellett közös workshopokat szerveznek a partnerintézményekkel.

Mindezekből láthatjuk, hogy a szakkollégisták aktív tevékenysége nemcsak az ország határain belül érvényesül, hanem igyekeznek minél nagyobb hangsúlyt fektetni a nemzetközi fórumokon történő megjelenésre. Úgy gondolom, hogy a külföldi kapcsolatok megerősítése és fejlesztése hosszútávon még jobban hozzájárul a hallgatók tapasztalatszerzéséhez és eredményességéhez.

Az országos és nemzetközi szintű tevékenységek kapcsán arra is kíváncsi voltam, hogy a szakkollégiumok mindezeket hogyan kommunikálják az egyetemi hallgatóság felé, hogyan lépnek kapcsolatba velük, esetleg vonják be őket a programokba. Általánosságban elmondható, hogy a szakkollégiumok szinte minden tevékenységüket – így a rendezvényeket, előadásokat, a kurzusok tematikáit és a fontosabb szervezeti eseményeket is – kommunikálják az egyetem hallgatói felé. Legtöbb esetben a szakkollégisták már a gólyatáborban lehetőséget kapnak a szervezet bemutatására, majd ősszel többhetes bemutató standolást és információs esteket szerveznek. A Nemzetbiztonsági Szakkollégium például minden tanév elején szervez egy „közszolgálati workshopot”, ahol bemutatja a különböző hivatásrendek működését meghívott előadókkal. A már korábban is említett konferenciák, kerekasztal-beszélgetések, filmestek is jó lehetőséget teremtenek a külső kommunikációra. A Magyar Zoltán Szakkollégium elnökétől megtudtam, hogy részt vesznek az egyetem életében más módon is: „A szakkollégisták közül kerülnek ki demonstrátorok, egyetemi újság szerkesztőségi

tagok, huszárok, vívók és néptáncosok is. A Szakkollégiumnak két kiadványa van: a Tanítványok a tudományos eredmények publikálásának színtere, míg a Semester a könnyedebb, érdekes cikkeket megjelentető magazin. Az elmúlt félévben az E-közszolgálati TDK felé is megnyitották az E-közigazgatási Műhelyüket.”

Manapság nem szabad szó nélkül elmennünk az internet világa és a közösségi oldalak mellett sem. Minden NKE-s szakkollégium saját hivatalos honlappal rendelkezik, illetve a közösségi oldalakon is elérhető, ahol a feliratkozók azonnal értesülhetnek a legfrissebb cikkekről, elemzésekről és hírekről. „A BSZK gondozásában működik a www.biztonsagpolitika.hu Biztonságpolitika Portál weboldal, ahol rendszeresen a biztonságpolitika és a világpolitika kérdéseivel kapcsolatos publikációkat, kommentárokat, beszámolókat közölnek.”- árulta el a szakkollégium elnöke.

A szakkollégiumok alapvetően tehát a szakmai és közéleti beszélgetések és előadások szervezésén keresztül lépnek kapcsolatba az egyetemi hallgatókkal, de képviseltetik magukat a gólyatáborban, kiadványokon keresztül és az egyetemi lapokban is, a BSZK, illetve a Szent György Szakkollégium esetében pedig esetlegesen reggeli sorakozókon tájékoztatják a hallgatókat.

V.II.IV. Együttműködés más szakkollégiumokkal és szervezetekkel

A következő témakörben azt vizsgáltam, hogy a három kar integrációja után hogyan változott az egyetemen működő szakkollégiumok kapcsolata. Kíváncsi voltam arra, hogy az új felsőoktatási intézmény mennyire partner ezen szervezetek működésében, mennyire támogatja az NKE-n működő szakkollégiumok együttműködést.

A beszélgetések során kiderült, hogy a szakkollégiumok a szakmai szervezetek mellett egyre fokozottabb figyelmet szentelnek a társ-szakkollégiumokkal fenntartott kapcsolatokra a tapasztalatcsere és a közös érdekérvényesítés jegyében. Két közös rendezvény is bizonyítja a szervezetek együttműködését: az egyik az NKE Szakkollégiumi Együttműködési Fórum, a másik az InterKoll által szervezett szakkollégiumi konferencia. „Az Ostrakon Szakkollégium az idei InterKoll megszervezése mellett az egyetemi berkekben is igyekszik a szakkollégiumi mozgalmat előremozdítani. Az szervezet kezdeményezése nyomán jött létre az NKE Szakkollégiumi Együttműködési Fóruma, melynek első két elnökét a Szakkollégium adta. Ezen kívül a szakkollégiumi érdekek érvényesítésekor nagy az összhang a Magyar Zoltán Szakkollégiummal, illetve a Szent György Szakkollégiummal. Programok szervezésekor partnerként kezeli az Államtudományi és Közigazgatási Kar államtudományokhoz köthető intézeteit is.” – tudtam meg szervezet elnökétől. Az öt szakkollégium közül kivételt képez a Nemzetbiztonsági Szakkollégium, mely jelenleg nem fektet kiemelt hangsúlyt az együttműködésre, de a jövőben ezen változtatni szeretne. Az elnök kifejtette, hogy „A szervezet nem igazán működik együtt más szakkollégiumokkal, mivel nagyon egyedi struktúrával rendelkezik. Folyamatban van a kapcsolatfelvétel az InterKollal, illetve az NKE-n működő Szakkollégiumok Egyeztető Fórumán rendszeresen részt vesznek.”

Láthatjuk tehát, hogy a szakkollégiumok közös célja és érdeke is, hogy megtalálják az összhangot, figyeljenek a folyamatos kapcsolattartásra és tapasztalatcserére. Ez nagymértékben megkönnyítheti a közös pályázati és kutatási programokra is kiterjedő együttműködést, ezzel is támogatva az NKE-n folyó tehetséggondozást.

Mindezek mellett nagy hangsúlyt fektetnek a kapcsolattartásra nemcsak a szakkollégiumokkal, hanem az egyetemi, illetve más külsős szervezetekkel is. A következőkben néhány példán keresztül mutatom be azt, hogy milyen más szervezetek/intézmények/személyek vesznek részt a szakkollégiumok munkáiban:

„A BSZK kiváló kapcsolatokat ápol a Magyar Hadtudományi Társasággal és a Stratégiai Védelmi Kutatóközponttal.”

„A Nemzetbiztonsági Szakkollégium szakmai működtetését teljes körűen a Nemzeti Közszerológiai Egyetemen működő Nemzetbiztonsági Intézet végzi. Mivel a Szakkollégiumban kiemelt jelentőségű munkát végeznek, ezért aktívan részt szoktak venni a közgyűléseken és a releváns munkacsoportüléseken. A kapcsolattartás közvetlenül történik az Intézet munkatársaival, bárki bármilyen kérdéssel fordulhat hozzájuk. „

„A Magyary Zoltán Szakkollégium erősen együttműködik a tatai Magyary Zoltán Népfőiskolai Társasággal is, rendszeresen részt vesznek egymás rendezvényein, illetve közösen – az NKE közreműködésével – szervezik a Magyary Napokat a névadó szellemi örökségének ápolására. A Társaság alapította a Magyary-díjat, melyet minden évben a diplomaosztón a legkiválóbb végzős szakkollégista veheti át. Időszakos együttműködései vannak más szervezetekkel is.”

„Az egyetemen belül – az adott program, esemény függvényében - a Szent György Szakkollégium együttműködik a különböző tanszékekkel. A jelenlegi dékán is támogatja és nagyban segíti a munkánkat. A kapcsolattartás ezekben az esetekben e-mail formájában történik.”

A válaszokból egyértelműen kiderül, hogy a hazai felsőoktatás eme sajátos jogintézményének működésében több szereplő is aktívan részt kíván venni. Ezt azért tartom fontosnak, mert ez értelmet ad a szakkollégiumok működésének, emellett a hozzáállás egy pozitív visszajelzés a partnerek részéről, hogy a szakkollégiumokban kinevelt, művelt és sokoldalú tehetségekre szükség van.

V.II.V. A szakkollégiumok jelenlegi feladatai és jövőbeli tervei

Az utolsó kérdés során arra kerestem a választ, hogy a megkérdezett elnökök mit gondolnak a szakkollégiumok jelenlegi feladatairól, irányvonalairól. Mennyire elégedettek az elért eredményekkel, kívánják-e folytatni az eddigi tevékenységüket vagy éppenséggel mik azok, amikben változtatni szeretnének a szervezet életében. Melyek azok a területek, ahol esetleg nehézségekkel küzdenek, fejlesztésre szorulnak? Hogyan ösztönzik diákjaikat a hosszú távú aktív és lelkiismeretes munkára és összességében mik a terveik a jövőt illetően?

A Nemzetbiztonsági Szakkollégium elnöke volt az egyetlen, aki szerint a Szakkollégium szervezetrendszerén változtatni kellene, ugyanakkor úgy tűnik, hogy a hallgatók motivációja is ösztönzésre szorul: *„A jövőben szükséges egy*

dinamikusabb szervezetmodellt kialakítani, amely önmagában motiváló tud lenni mind a szakkollégisták, mind az oktatók számára. A Szakkollégium tevékenységi köre már így is szerteágazó, de a kivitelezésben kellene még fejlődnie. Ezen kívül a szervezetmodell korszerűsítésre szorul, illetve a motivációt aktívan növelni kell mind a tagság, mind az oktatók, mind a leendő szakkollégisták oldaláról.”

A Szent György Szakkollégium esetében más jellegű nehézséggel találkozhatunk. Az elnök szerint a Szakkollégium a jelenlegi formájában harmonizáltan, jól működik, de a jövőbeli legnagyobb célkitűzése, hogy minősített szakkollégiummá váljon. Ennek következtében pedig szeretnék szakkollégiumi kurzusokat indítani és saját kiadványt készíteni.

Habár a szervezet alapvetően jól működik, az Ostrakon Szakkollégium elnöke szerint is van még miben fejlődni: *„A további célok között szerepel még a szakmaiság fejlesztése, a kutatócsoportok megszilárdítása annak érdekében, hogy folyamatos és minőségi legyen a szakmai munka. Ezen kívül pedig meg szeretnék őrizni a közösség egyensúlyát és fontosságát. Növelni szeretnék a megjelenések számát és szükséges a koncentráció a képzés minőségére, hogy valami egyedit tudjon kínálni tagjainak.”*

Úgy tűnik, hogy a szakmaiság, az egyetemi tananyagon túlmutató ismeretek megszerzése és a különböző tudományterületek megismerése minden NKE-s szakkollégium életébe kiemelt szerepet kap a jövőben. Emellett különböző tehetséggondozási programok keretében szeretnék támogatni a szakkollégistákat, megteremtve ezzel az esélyegyenlőséget is, elérhetővé téve számukra a nyugodt lakókörnyezetet, valamint biztosítva a közösség támogatását minden téren. A Magyary Zoltán Szakkollégium elnöke szerint a kiemelkedő ismeretekkel rendelkező szakkollégiumi értelmiség kinevelése mellett fontos az úgynevezett soft skill-ek erősítése, de felhívta a figyelmemet az Alumni közösségben, valamint a leendő szakkollégistákban rejlő potenciálokra is: *„Az előttük álló generációváltás szintén legalább akkora kihívás, mint amekkora lehetőség. Az úgynevezett soft skill-ek, vagyis prezentációs technika, érvelés és vitakultúra lehet még cél, illetve a tagok nyelvtanulásának és külföldi mobilitásának ösztönzése”.*

Ami az irányokat illeti, abban az összes szakkollégiumi vezető egyetértett, hogy jó irányba tart saját szervezete. A Magyary elnöke elárulta, hogy a közösség külső kommunikációja sokat javult az elmúlt időszakban, amit nagy eredménynek tekint, ahogy a szervezett közösségi programok számának emelkedését is. Hasonlóan vélekedik a BSZK elnöke is, aki szerint az elkövetkezendő időszakban a Szakkollégium életében az eddig megalapozott tevékenység magas színvonalon tartása lesz fő feladata. A sikeresen működő szakmai kurzusokkal a továbbiakban is az egyetemi képzést kívánják kiegészíteni, és ösztönözni akarják a fiatalokat, hogy egy-egy tudományterületen mélyüljenek el és sikeresen szerepeljenek a TDK megmérettetésekben. Továbbá a már sikeres mentorálási rendszer működtetését tartja fontosnak, ezzel is segítve a fiatalokat első szakmai sikereik elérésében. A Szent György Szakkollégium elnöke is úgy gondolja, hogy a jövőben hasonló irányvonal mentén haladva folytatni kívánják a már megkezdett programjaikat, valamint szeretnék előmozdítani a tudományos kutatómunka kibontakozását és a rendészet és tehetséggondozás területén kialakított kapcsolataik fenntartását és kiszélesítését.

Két szakkollégium (Ostrakon, Szent György) vezetője tért ki az integrációban rejlő lehetőségekre. Reményekkel tekintenek előre, hiszen az integráció révén, a Nemzeti Közszerológáti Egyetem megalakulásával új lehetőségek nyílnak meg előttük, melyekkel igyekeznek kihasználni. Az Ostrakon Szakkollégium elnökétől azt is megtudtam, hogy a jövőben nagyobb hangsúlyt szeretnének fektetni a jelentkezők minél szélesebb körből történő bevonására. Itt elsődlegesen a legújabb, a 2015. február 1-jén létrehozott Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karon való minél erőteljesebb megjelenésre gondol, később pedig a többi egyetemen is szeretnének felvételiztetni.

A válaszok alapján az a következtetés vonható le, hogy az NKE-s szakkollégiumok összességében jól működnek, eddigi tevékenységüket és céljaikat nem akarják megváltoztatni. Azonban a szervezetek mindennapi életében felmerülő kisebb-nagyobb nehézségekre megoldást kell találniuk. A jövőben mindannyian fontosnak tartják a szakmaiság előtérbe helyezését.

VI. Összefoglalás

Dolgozatomban a magyar felsőoktatási tehetséggondozási rendszer egyik legfontosabb elemének, a szakkollégiumi rendszernek a bemutatására vállalkoztam.

Először a téma szakirodalmát tekintetem át, majd empirikus vizsgálataimmal igyekeztem alátámasztani feltevéseimet. Nehézséget okozott számomra, hogy a rendelkezésre álló hazai szakirodalom igencsak szűkös. A szakkollégiumok történeti áttekintése fellelhető, de a működéssel, az eredményességgel kapcsolatos aktuális elemző munkák hiányoznak. Mivel a szakkollégium a felsőoktatásban jelen lévő tehetségeket tömöríti szervezeti szinten, ezért a dolgozat első részében a tehetség felismerésének, fejlesztésének tudományos magyarázatait és modelljeit elemeztem. Nincs egységesen elfogadott tudományos igényű meghatározás a tehetségre, minden társadalom maga dönti el, hogy mit tekint tehetségnek. Néhány fontos ismérvet azonban kiemelnék: tehetségesek azok, akik különleges teljesítményekre képesek, általában intelligensek, kreatívak, nagy kitartás és feladatorientáltság jellemzi őket.

Az Európai Unióban is felismerték a tehetséggondozás támogatásának szükségességét, és egyre nagyobb hangsúlyt helyeznek a fejlesztésére. A hazai tehetséggondozás európai viszonylatban is példaértékű. Számos olyan magyar kezdeményezésű program működik, ami nemzetközi szinten is kiemelkedő jelentőségű.

A magyar felsőoktatásban működő tehetséggondozás egyik formájának, a szakkollégiumi rendszernek a felépítését, működését, társadalmi hasznosságát vizsgáltam. A szakmai ismeretek átadásán túl a szakkollégiumok az állampolgári és az egyéb értékek közvetítésében is meghatározó szerepet játszanak. A témával kapcsolatos feltevéseimet a szakkollégisták körében közzétett kérdőívre adott válaszokkal igazoltam. A szakkollégium vezetőivel pedig fókuszcsoporthoz beszélgetést folytattam, amelynek során a szervezet belső működésére, tevékenységeire és a nehézségekre is fény derült. A beszélgetés során elhangzó kérdéseim egy része a Szakkollégiumi Charta alapelveire irányultak (kollégiumi együttműködés, tudományos munka, programok kívülállóknak, célkitűzések). Megállapítottam, hogy a törvényességnek megfelelően, az alapelveket szigorúan figyelembe véve működnek a szervezetek.

A hipotéziseim helyességének igazolására mindkét módszert felhasználtam. Az első hipotézisem szerint azok az egyetemisták lépnek be szakkollégiumba, akik valamilyen szakterületen tehetségesek, és ilyen módon szeretnék tudásukat továbbfejleszteni. A szakkollégisták 34 %-a már korábban is részt vett valamilyen tehetséggondozó programban, így a felsőoktatásba belépve igényük volt arra, hogy a továbbiakban is folytassák ezt a munkát valamilyen szakterületen. Erre leginkább a szakkollégiumot tartották megfelelőnek. A megkérdezett szakkollégisták hajlandóak plusz munkát, időt, fáradságot és energiát fektetni egyetemi tanulmányaik mellett abba, hogy valamilyen szakterületen, tudományágban elmélyüljenek. Sőt, több megkérdezett válaszolta, hogy más tehetséggondozó programban is részt vesz egyidejűleg. Sokan közülük (51%), rendszeresen részt vesznek versenyeken, tudományos konferencián, műhelybeszélgetésen. A

szakkollégisták nagy arányban írnak TDK dolgozatot, ami azt bizonyítja, hogy képesek egy-egy szakterületet alaposabb feltárására, kutatására, azaz valamiben tehetségesek. Mindezek alapján első hipotézisem igazoltnak tekinthető.

A második hipotézisem szerint különbség van a vidéki és a fővárosi szakkollégisták között a szakkollégiummal szemben támasztott elvárásaikat illetően. A megkérdezettek válaszai alapján megállapítható volt az, hogy nincs jelentős különbség a tekintetben, hogy a közösségi rendezvények, események és programok nagyon fontosak. A fővárosi szakkollégisták válaszában viszont előtérbe került a szakmaiság, a tudományos eredmények elérésére való törekvés. A vidékiek többsége pedig abban bízik, hogy a szakkollégiumi tagság előnyt jelent a munkaerőpiacon való sikeres elhelyezkedésben, és pozitívan befolyásolja jövőjüket. Ugyanakkor minden kitöltő megerősítette azt a feltevésem, hogy az elsődleges szempont a szakmai fejlődés. Úgy gondolják, hogy a szakkollégium remek lehetőséget ad az egyetemi tanulmányokon kívüli hasznos időtöltésre. Amellett, hogy a szakkollégium berkein belül új embereket ismernek meg, egy önfejlesztő közösség tagjává válnak, ahol fejleszthetik készségeiket és különböző kompetenciákat sajátíthatnak el. Mindezek alapján második hipotézisemet nem sikerült teljes körűen alátámasztanom, ugyanis a válaszok alapján bebizonyosodott, hogy nincs releváns különbség a vidéki és a fővárosi szakkollégisták között.

A harmadik hipotézisem szerint a szakkollégisták számára elegendő lehetőség áll rendelkezésre tehetségük megmutatására. Mivel a felvételizők többségének határozott elképzelései vannak a szakkollégium által nyújtott előnyökről (7. kérdés), ezért különösen fontos, hogy beváltja-e a rendszer a hozzá fűzött reményeket, ki tud-e teljesedni tehetségük a szakkollégium berkein belül. Ennek bizonyítására a 9-11. kérdésre adott válaszok összegzése szolgál. A válaszadók többsége már középiskolás korában is részt vett valamilyen tehetséggondozó programban, valószínűleg az ott elért eredmények és pozitív tapasztalatok ösztönözték őket arra, hogy egyetemi tanulmányaik alatt belépjenek a szakkollégiumba. A válaszadó szakkollégisták több, mint 60 %-a a felsőoktatási évek alatt már korábban is részt vett valamilyen tudományos versenyen, konferencián, valamint különböző hazai és nemzetközi ösztöndíjakat nyertek el. Ezeket a megjelenéseket (például a TDK, OTDK, konferenciákon, versenyeken, kerekasztal-beszélgetéseken való részvételt) a szakkollégium intézményileg is ösztönzi. A tagoknak is érdeke, hogy versenyképes tudással rendelkezzenek, illetve megállják helyüket. Úgy gondolom, az adatok azt igazolják, hogy a szakkollégium sokrétű tevékenységével és ígéretes lehetőségek kínálatával megfelelő módon hozzájárul a szakkollégisták tehetségének kibontakoztatásához.

A belépéskor támasztott elvárások között már többen megfogalmazták, hogy szakmai többlettudást és az elhelyezkedés segítségét remélik a szakkollégiumtól. Az erre irányuló kérdéseimmel az alábbi hipotézist kívántam igazolni: Az egyetemi évek alatti szakkollégiumi tagság elősegíti a karrierépítést. A válaszadók 95%-a fejtette ki, hogy a szakkollégiumi tagság pozitívan befolyásolta/befolyásolhatja karrierjét. Az itt szerzett plusz tudást és általános műveltséget szinte bármelyik munkahelyen jól lehet hasznosítani. Mások a kapcsolati tőke fontosságát emelték ki, mivel a legtehetségesebb hallgatókkal állhatnak kapcsolatban, akik folyamatosan inspiráló környezetet teremtenek. A tehetséggondozás eredményessége is megjelent

néhány a válaszban, mivel az itt elkezdett szakmai munka (TDK és OTDK) nagyban közrejátszott a későbbi, munkaerőpiacon történt elhelyezkedésben. A tudományos munka elismerése, a TDK, OTDK eredmények is hozzájárulnak a karrier megalapozásához. Összességében az derült ki, hogy a szakkollégiumi tagság közvetve, illetve közvetlenül is elősegíti az álláskeresést, az elhelyezkedést.

A vizsgálatok adatai alapján tehát az alábbi konklúziókat állapíthatjuk meg: Az egyetemre bekerülő fiatalok a felmérés szerint legnagyobb mértékben barátaiktól, évfolyamtársaiktól vagy felsőbb éves hallgatóktól szereznek tudomást a szakkollégiumok működéséről. Jelentős még a szervezet által közzétett propagandaanyagból és internetről szerzett információ. Érdekes, hogy az oktatók, nem népszerűsítik a szakkollégiumokat, pedig a tehetséges hallgatók figyelmét fel kellene hívniuk erre a lehetőségre.

Az is kiderült számomra, hogy a hallgatók többsége rendkívül céltudatosan választ szakkollégiumot. Világosan megfogalmazták elvárásaikat, a többségnek határozott elképzelései vannak a szakkollégium által nyújtott lehetőségekről. Leginkább a szakmai fejlődésükhöz várnak segítséget, olyan kompetenciák fejlesztését remélik, amelyek segítenek a megfelelő munkahely megtalálásában, karrierjük építésében.

A szakkollégisták életében a szakmai munka mellett nagy szerepet játszik a közösség. Az életkori sajátosságból adódóan a fejlődésüket elősegítő közösségekben egymást is motiválják.

Mivel a szakkollégium egy tehetséggondozási forma, a különböző szakmai megmérettetések, tudományos konferenciák, a TDK-írás rendszerint helyet kap a szakkollégiumi teljesítmények között. Ebből az is megállapítható, hogy a szakkollégiumok és a Tudományos Diákkörök közötti kapcsolat létezik, és a szakkollégiumok felől általánosnak tekinthető.

Az is bebizonyosodott, hogy a szakkollégiumi tagság hozzásegíti az egyéneket céljaik eléréséhez. Ez közvetve és közvetlenül is igaz. Egyrészt a szakkollégisták profitálnak az egyetemi évek alatt szerzett kapcsolati tőkéből, elsőkézből értesülnek az álláslehetőségekről, másrészt olyan személyiségfejlődésen mennek keresztül, amely egy sikeres karrierút záloga lehet.

A szakkollégiumok egymással több területen is kooperálnak. Az NKE-n működő hat szakkollégium között is létrejött egy megállapodás a szervezett keretek közötti közös együttműködésre (Szakkollégiumok Egyeztető Fóruma).

A vezetőkkel folytatott beszélgetés során kiderült, hogy a legelhivatottabb és legtájékozottabb fiatalok kerülhetnek be a rendszerbe. Ezt a többlépcsős felvételi eljárás biztosítja, ami a tehetséggondozás alapja és a minőségi munka biztosítója.

A szakkollégiumi formát azonban jellemzően komplexebbnek tartják a megkérdezett vezetők, a kifejezetten tudományos-szakmai tehetség fejlesztése mellett más képességek, a csoportmunka, a menedzsment, a kooperációs készségek fejlesztésére helyezik a hangsúlyt.

A szakkollégisták számára nagy az esély a nemzetközi szintű rendezvényeken, programokon való részvételre, amely szélesíti látókörüket.

VII. Következtetések és javaslatok

A felsőoktatásban a képességeink kibontakoztatásában nagy szerepe van a szociális, támogatói háttérnek. Nagyon fontos az érdeklődés és a motiváció egy adott témakörben, mely a legjobb mozgatórugója a kutató munkának. Az érdeklődés felkeltésében még a felsőoktatásban is az oktatóknak van a legnagyobb szerepe. Vizsgálatomból azonban kiderült, hogy kevés diák hall oktatóitól a szakkollégiumról. Véleményem szerint a jövőben ösztönözni kellene az oktatókat arra, hogy népszerűsítsék a szakkollégiumot, mivel nekik kiemelt szerepük van a tehetségek felismerésében.

A tehetségek felismerésének kérdése a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen működő szakkollégiumok vezetőivel történő beszélgetés során is szóba került. A tehetségekkel való foglalkozást a felsőoktatásban több tényező nehezíti: leginkább a tömegesedés és a kétszintű képzés. Személyes tapasztalataim alapján a tömegesedés akadályozza a hallgatók és oktatók személyes, mester - tanítvány jellegű kapcsolatának kialakulását, amely a felsőoktatási tehetséggondozás egyik legjellemzőbb formája. A nagy hallgatói létszám miatt nehéz a diákok alaposabb megismerése, másrészt a nagy létszámú szemináriumok vagy éppen a szemináriumok hiánya nehezíti a szakmai közeledést, a tudományágban való elmélyedést. A kétszintű képzés akár törést is jelenthet egy-egy tehetség pályafutásában, különösen, ha a hallgató a mesterképzést másik egyetemen folytatja. Éppen ezért úgy gondolom, hogy az alapképzésben elkezdett tehetséggondozást ösztönözni kell a mesterképzésben. Különösen nagy figyelmet kell erre szentelni a felsőoktatásban jelen lévő szervezeteknek, többet között a szakkollégiumoknak.

A szakkollégiumi lét egyik alappillére a szakmaiság. Ez a pillér különbözteti meg a szakkollégiumokat a hagyományos kollégiumoktól. Mindezek alapján fontos, hogy a szakkollégiumokban kifelé is jól mérhető, folyamatos, magas színvonalú munka folyjon.

A szakkollégiumok a szakmai rendszerükön keresztül értéket teremtenek. Szakmai cél, hogy ezeket a munkákat a szakkollégisták mutassák be az adott tudományterület külső (egyetemi, országos, esetleg nemzetközi) fórumain. Ezeket a megjelenéseket (például a TDK, OTDK konferenciákon való részvételt) a szakkollégium intézményileg ösztönzi. Azt a célt szolgálja, hogy a szakkollégiumok, illetve a szakkollégiumi tagság nemzetközi rendezvényeken (például konferenciákon, versenyeken, kiállításokon) is versenyképes tudással rendelkezzen, illetve megállja helyét.

Minthogy a szakkollégiumok célja, hogy társadalmilag felelősen gondolkodó értelmes embereket bocsássanak ki, fontos, hogy ez a fajta társadalmi érzékenység a szakkollégium hétköznapi életében is megnyilvánuljon a társadalomról, gazdaságról, közéletéről szóló viták és/vagy konkrét civil megmozdulások keretében.

A szakkollégiumban eltöltött évek lényegét a szakkollégisták emberi és szakmai fejlődése jelenti, másrészt alapvető célkitűzés, hogy a szakkollégiumi tagság lehetőleg az alapképzés kezdetétől a mesterképzés végéig (illetve az osztatlan képzés teljes időtartama alatt) tartson.

A téma feldolgozása során a szakirodalom megismerése és a szakkollégiumi vezetőikkel folytatott beszélgetések megerősítettek abban a meggyőződésben, hogy a felsőoktatásban működő szakkollégiumok a tehetséges fiatalok számára perspektívát nyitnak tehetségük kibontakoztatásához és fejlesztéséhez. Véleményem szerint a szakkollégiumok működése a jövőben is figyelemre méltó kutatási terület. Bízom benne, hogy a jövőben más is kedvet kap a téma kutatásához és bővül a szakirodalmi háttér.

Azért fontos a tehetségeket felkaroló szervezetekre felhívni a figyelmet, mert az ország haladása szempontjából nagy jelentősége van a szellemi tőkének. Ma is igaz Széchenyi gondolata: „Egy nemzet ereje a kiművelt emberfők sokaságában rejlik.”

VIII. IRODALOMJEGYZÉK

Könyvek, könyvrészletek:

Bagdy Emőke - Kövi Zsuzsanna - Mirnics Zsuzsa (2014.): A tehetség kibontakozása, Helikon Kiadó, 13-27.o.

Bevezetés a pszichológiába (2004) válogatta és szerkesztette: Pléh Csaba-Baross Otília, Osiris Kiadó, Budapest, 25. o.

Caroline Leaf (2014): Tehetség vagy! Denton 2000. Bt., 17. o.

Chikán Attila (1995): Profil – 25 év tükrében. In: Horváth Ágnes (szerk.): Mi a Rajk László Szakkollégium? 25 éves a Rajk László Szakkollégium. Jubileumi Kiadvány. Budapest 3-21.o.

Czeizel Endre (2015): Tehetség, Talentum, Jó szerencse, semmi más? Galenus Kiadó Budapest, 11-20. o.

Duró Zsuzsa (2014): Tehetős gyerekekről mindenkinek, Codex Print Nyomda, Budapest, 31-34.o.

Márkus Zsuzsanna (2014): Mi a szakkollégium? Kik a szakkollégisták? Szakkollégiumok a Debreceni Egyetemen In: Fényes Hajnalka - (Szabó Ildikó (szerk.) Campus-lét a Debreceni Egyetemen, Ifjúságszociológiai tanulmányok, Debreceni Egyetemi Kiadó, 61-80. o.

Gyarmathy Éva (2011): A tehetség fogalma, összetevői, típusai és azonosítása, ELTE Eötvös Kiadó, 15-29. o.

Hódi Sándor (2009): A tehetség kérdőjelei, Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta, 7-25.o.

Micheller Magdolna (1991): A népi kollégiumi mozgalom történetének mai tanulságai. In: Majzik Katalin (szerk.): Kollégium – szakkollégium. Egy kis történelem. OFKB Füzetek 1. Budapest, Országos Felsőoktatási Kollégiumi Bizottság. 7-30.o.

Suhajda Csilla Judit – Széles Zsuzsanna (2011): A tehetséggondozás helyzete a Szent István Egyetemen – Egy kérdőíves felmérés alapján, Gödöllő

Wolfgang Schmidbauer (2007): Pszichológiai Lexikon, Holnap Kiadó, 223.o.

Folyóiratok:

Fazekas Mihály, Sik Domonkos (2008): A szakkollégiumok finanszírozási stratégiái és civil jellege közötti összefüggések, Civil Szemle 3. 5-21.o.

Internetes források:

Biztonságpolitikai Szakkollégium:

<http://biztonsagpolitika.hu/> (letöltés ideje: 2016. március 14.)

Ostrakon Szakkollégium:

<http://ostrakonszakkollegium.org/> (letöltés ideje: 2016. március 14.)

Magyary Zoltán Szakkollégium:

<http://mzszk.hu/> (letöltés ideje: 2016. március 14.)

Márton Sándor: Egyetemi hallgatók munkaérték preferenciái

http://metszetek.unideb.hu/files/2013_1_06.pdf (letöltés ideje: 2016. március 13.)

Paulusz Richárd: Szakkollégiumok Magyarországon

http://folyoiratok.ofi.hu/sites/default/files/article_attachments/upsz_2012_4-6_24.pdf (letöltés ideje: 2016. március 12.)

Balogh László (2005): Tehetséggondozás az EU-ban és nálunk

http://www.mateh.hu/tehetsegkonyvtar/Dr_Balogh_tanulmanyok/Tehetseggondozas_az_EU-ban_es_nalunk.pdf (letöltés ideje: 2016. február 23.)

Koltói Lilla: Tehetséggondozás a felsőoktatásban

http://www.felvi.hu/pub_bin/dload/FeMu/2012_4/Felsooktatasi_Muhely_2012_4_15-26.pdf (letöltés ideje: 2016. február 23.)

Fazekas Mihály - Sik Domonkos (2007): A magyarországi szakkollégiumok: érdekérvényesítés, forrásszerzés, kommunikáció

<http://docplayer.hu/5999554-A-magyarorszagi-szakkollegiumok.html> (letöltés ideje: 2016. március 10.)

ADITUS Tanácsadó és Szolgáltató Zrt.: Szakkollégiumi helyzetkép felmérése

http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/ofi_szakkollegiumi_helyzetkep_felmere.pdf (letöltés ideje: 2016. március 10.)

Bodnár Gabriella- Takács Ildikó-Balogh Ákos: Tehetségmenedzsment a felsőoktatásban

http://tehetseg.hu/sites/default/files/19_kotet_net.pdf#page=11(letöltés ideje: 2016.március 7.)

Demeter Endre: Szakkollégiumok, a tehetség közege

http://www.felvi.hu/pub_bin/dload/FeMu/2012_4/Felsooktatasi_Muhely_2012_4_53-72.pdf (letöltés ideje: 2016. március 8.)

Balogh László: Elméleti kiindulási pontok tehetséggondozó programokhoz

<http://tehetseg.hu/balogh-laszlo-mi-tehetseg> (letöltés: 2016. február 11.)

<http://tehetsegprogram.tehetseg.hu/> (letöltés ideje: 2016.február 26.)

http://lafemme.hu/tehetseg/1359_a_legjobb_befektetes_a_tehetesegek_tamogata sa (letöltés ideje: 2016. február 26.)

net 6 és net 7:

<http://www.szakkoli.hu/oldal/szakkollegiumok> (letöltés ideje: 2016. március 11.)

<http://www.nefmi.gov.hu/felsooktatasi/hallgatoi-ugyek/szakkollegiumok-tehetseg> (letöltés ideje: 2016. február 29.)

<http://www.aranyelme.hu/index.php/tehetseg/90-hogyan-mkoedik-az-iskolai-tehetseggondozas> (letöltés ideje: 2016. február 25.)

net 2 és net 3:

<http://talentcenterbudapest.eu/> (letöltés ideje: 2016. február 26.)

http://talentcenterbudapest.eu/sites/default/files/ETK_bemutakozo_fin.pdf (letöltés ideje: 2016. február 25.)

net 4:

<http://templetonprogram.hu/> (letöltés ideje: 2016. február 27.)

net1:

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:Hu:PDF> (letöltés ideje: 2016. március 2.)

net 5:

<http://szakkollegium.kefo.hu/szakkollegium> (letöltés ideje: 2016. március 17.)

<http://honlap.eotvos.elte.hu/tortenet> (letöltés ideje: 2016. március 12.)

Egyéb dokumentumok:

2011. évi Szakkollégiumi Charta

A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény

A nemzeti felsőoktatási kiválóságról szóló 24/2013. (II. 5.) számú
Kormányrendelet

IX. MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet

Szakkollégiumi tagság

Tisztelt Válaszadó! Aradi Diána vagyok, a Szent István Egyetem emberi erőforrás tanácsadó mesterszakos hallgatója. Arra kérem, szánjon néhány percet a szakkollégiumi tagsággal kapcsolatos kérdőívem kitöltésére. A tesztek kitöltésekor nincsenek jó vagy rossz válaszok, kérem, hogy azt jelölje/írja, ami először eszébe jut. A teszt kitöltése teljesen anonim, ezért kérem, a vizsgálat hitelessége érdekében igyekezzen őszinte válaszokat adni. Köszönöm!

1. Nemed?

- nő
- férfi

2. Hány éves vagy?

3. Melyik szakkollégiumnak vagy/voltál a tagja?

4. Hol/kitől hallottál a szakkollégiumról?

- Baráttól, évfolyamtárstól
- Oktatótól
- Információs napon
- Szórólap, plakát, internet
- Egyéb

5. Kérlek, rangsorold egy 5 fokozatú skálán, hogy számodra melyik az a legfontosabb elem, amit a szakkollégium adott? (1. egyáltalán nem fontos, 2. nem fontos, 3. nem tudom, 4. fontos, 5. nagyon fontos)

- Közösség,
- Szakmai plusz,
- Kapcsolati tőke,
- Tudományos és szakmai képzéseken való részvétel,
- Kutatásokban, kutatóműhelyekben való részvétel,
- Sportlehetőségek és kirándulások.

6. Mi jut eszedbe először a szakkollégiumról?

7. Milyen céllal, elvárásokkal léptél be a szakkollégiumba?

8. A szakkollégium profilja, szelleme kapcsolódik a tanulmányaidhoz?

- igen
- nem

9. Részt veszel/vettél-e már valamilyen más tehetséggondozó programban? (Pl.: Arany János Tehetséggondozó Program, tanszéki demonstrátor, mentori program, stb.)

- nem
- igen, mégpedig:

10. Szakkollégiumi tagságod alatt részt vettél valamilyen versenyen, tudományos konferencián, műhelybeszélgetésen?

- nem
- igen

Ha igen, kérlek, jelöld, melyek voltak ezek:

- TDK
- OTDK
- Egyéb

11. Részesültél-e már valamilyen ösztöndíjban, ösztöndíj-programban?

- nem
- igen

Ha igen, milyen típusú ösztöndíjban?

- Köztársasági ösztöndíj
- Közigazgatási ösztöndíj
- Pro Bono ösztöndíj
- 50 Tehetséges Magyar Fiatal
- Nemzetközi ösztöndíj (pl.: Erasmus, DAAD, CEEPUS, stb.)
- Egyéb

12. Milyen szerepet kap a szakkollégium az egyetem utáni, jövőbeli terveid között?

- Nem kap szerepet
- Szerepet kap

Szerepet kap, mégpedig:

- Alumni tag
- Külső támogató
- Szakkollégiumi tanár
- Tanácsadó Testületi Tag
- Oktatói tevékenység elősegítése

13. Úgy gondolod, hogy a szakkollégiumi tagság hozzásegít a jövőbeli céljaid eléréséhez? Válaszodat kérlek, indokold!

14. Mit gondolsz, mennyire támogatja/támogatta karriered az, hogy szakkollégista vagy/voltál? Válaszodat kérlek, indokold!

15. Tervezel-e a jövőben külföldi továbbtanulást, munkavállalást?

- nem
- igen, tervezek külföldi továbbtanulást
- igen, tervezek külföldi munkavállalást
- igen, tervezek külföldi továbbtanulást és munkavállalást is

Kérdések a szakkollégiumok vezetőihez

1. Melyik szakkollégium vezetője vagy? Kérlek, mutasd be röviden!
2. Kérlek, mesélj a tagságról!
3. Hogyan lehet valaki a szakkollégium tagja?
4. Kérlek, mesélj a szakkollégium programjairól!
5. Milyen országos, esetleg nemzetközi szintű rendezvényeken, programokon vettek részt?
6. Milyen tevékenységeken keresztül lép kapcsolatba a szakkollégium a nem szakkollégistákkal?
7. A tagokon kívül milyen szervezetek/intézmények/személyek vesznek részt a szakkollégium munkájában?
8. Együttműködtök-e más szakkollégiummal?
9. Mit gondolsz a szakkollégium jelenlegi feladatairól?
10. Mik a jövőbeli tervek?

A kérdőívet kitöltő szakkollégiumok listája

1. Angelusz Róbert Társadalomtudományi Szakkollégium (Budapest)
2. Bibó István Szakkollégium (Budapest)
3. Biztonságpolitikai Szakkollégium (Budapest)
4. BME Management Szakkollégium (Budapest)
5. Cholnoky László Szakkollégium (Pécs)
6. Egyetemi Vállalkozói Kollégium (Budapest)
7. Energetikai Szakkollégium (Budapest)
8. Eötvös József Kollégium (Budapest)
9. Eötvös Loránd Szakkollégium (Szeged)
10. Európa Kollégium (Újvidék)
11. Gidai Erzsébet Közgazdaságtudományi Szakkollégium (Győr)
12. Grastyán Endre Szakkollégium (Pécs)
13. Hantos István Szakkollégium (Miskolc)
14. Hatvani István Szakkollégium (Debrecen)
15. Heller Farkas Szakkollégium (Budapest)
16. Illyés Sándor Szakkollégium (Budapest)
17. Janus Pannonius Közgazdasági Szakkollégium (Pécs)
18. Jedlik Ányos Szakkollégium (Veszprém)
19. Liska Tibor Szakkollégium (Budapest)
20. Luther Márton Szakkollégium (Budapest)
21. Magyary Zoltán Szakkollégium (Budapest)
22. Márton Áron Szakkollégium (Debrecen)
23. MPTA – Protestáns Felsőoktatási Szakkollégium (Budapest)
24. Ostrakon Szakkollégium (Budapest)
25. Praetor Szakkollégium (Debrecen)
26. Rajk László Szakkollégium (Budapest)
27. Sík Sándor Piarista Egyetemi Szakkollégium (Szeged)
28. Simonyi Károly Szakkollégium (Budapest)
29. Széchenyi István Szakkollégium (Budapest)
30. Szentágothai János Szakkollégium (Pécs)
31. Szent György Szakkollégium (Budapest)
32. Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium (Budapest)
33. Verzár Frigyes Szakkollégium (Nyíregyháza)
34. Zielinski Szilárd Építőmérnöki Szakkollégium (Budapest)

X. FÜGGELÉK

ÖSSZEGZÉS (ANNOTÁCIÓ)

A mai magyar társadalomban egyre nagyobb szükség van jól képzett, tehetséges és kreatív emberekre. Ezt nemcsak a tudományos és technikai haladás indokolja, hanem hazánk gazdasági helyzete is. Épp ezért szükséges odafigyelnünk arra, hogy mindenkiből kicsalogassuk a benne rejlő tehetséget, hogy társadalmunk aktív és alkotó tagja lehessen. Azt gondolom, hogy a tehetség csupán egy lehetőség, amelyet megfelelő pedagógiai és pszichológiai módszerekkel felszínre lehet hozni, ha az egyén és környezete között megfelelő kapcsolat jön létre. Napjainkban egyre inkább rá vagyunk utalva azokra az értelmes és kreatív emberekre, vezetőkre, akik képesek a technikát továbbfejleszteni, képesek újat kitalálni, és akik átfogó szemlélettel, nemzetek feletti szempontokat is érvényesítő felfogással is rendelkeznek. Az Európai Uniónak is érdeke, hogy kiemelten segítse a tehetséggondozási programokat, és olyan innovatív és rugalmas támogatásokat hozzon létre az oktatás területén, melyekkel motiválják a jövő fiataljait, és hozzájárulnak a tehetséggondozással foglalkozó intézmények munkájához.

A tehetséggondozásnak minél több lehetőséget kell nyújtania ahhoz, hogy az egyén képességeit kiemelkedő teljesítménybe fordíthassa. Ehhez szükséges a tehetség formáinak felismerése. Az oktatásban elengedhetetlen, hogy minél többféle képességterületet ismerjenek fel és fejlesszenek, és a tehetségeket minél korábban azonosítsák. Napjainkban az oktatás sem kizárólag a hagyományos iskolai tanulást-tanítást jelenti. Számos alternatív lehetőség áll a rendelkezésünkre. A felsőoktatási tehetséggondozásban kiemelt szerepe lehet a szakkollégiumoknak, amelyek segítik a hallgatókat abban is, hogy olyan társakkal, személyekkel kerüljenek kapcsolatba, akik fejlődésüket katalizálják.

A szakkollégium a hazai tehetséggondozási rendszer eleme, sajátos jogintézmény, öntevékeny egyesülés a magyar nyelvű felsőoktatás rendszerében. Az akkreditált intézmények legfontosabb alapelveit az 1990-es években fektették le a Szakkollégiumi Chartában. Minden szakkollégium eltérő működési rendszerrel bír, hat alapelvben mégis egyetértenek: Szakkollégium csak olyan egyetemi hallgatókból álló intézmény lehet, amely széleskörű autonómiával, kiterjedt önkormányzattal, valamint együttlakó bázissal rendelkezik. Tagjainak, a szakkollégistáknak - akik egyetemi/főiskolai hallgatók vagy más egyetemi polgárok - igyekszik megteremteni a nemzetközi viszonylatban is magas szakmai színvonal eléréséhez a megfelelő környezetet. Éppen ezért a szakkollégiumok célul tűzték ki a társadalmilag érzékeny és jól informált értelmiségiek képzését, a szakkollégisták tehetséggondozását, önkitaljesedésének elősegítését.

Vizsgálódásaim során beigazolódott, hogy a fiatalok körében a szakkollégium jogintézménye igen népszerű, bár más-más indokból. Van, aki a közösségépítést helyezi előtérbe, de a többség számára a tudományosság és a szakmai fejlődés a legfontosabb szempont. Abban azonban többnyire egységes a megkérdozettek álláspontja, hogy karrierjük szempontjából meghatározó a szakkollégiumi tagság és az ezzel járó előnyök. A témában folytatott kutatásaim eredményeit remélhetőleg tanácsadó munkám során is hasznosítani tudom.

ABSTRACT

In today's Hungarian society, there is an ever-growing need for well-qualified, talented, and creative people. This is not only justified by the scientific and technical progress, but also by the domestic economic situation. Bringing forth the inherent talent of people is thus vital in aiding them to become active and productive members of our society. In my opinion, talent is only a possibility, unless it is brought forth by the proper pedagogical and psychological methods: the establishment of the right connection between the individuals and their surroundings. Nowadays, we depend more and more on such intelligent and smart individuals and leaders that are able to advance technology, invent something, and who possess a comprehensive, supranational approach. It is in the best interest of the European Union also to prioritize the promotion of talent programs and to create an innovative and flexible support system in the field of education that can motivate future generations and can contribute to the work of institutes with such talent programmes.

Talent programmes have to provide the highest possible number of possibilities so that individuals can convert their abilities into a successful performance. Recognizing the multifaceted nature of talent is thus essential. In education it is vital to recognize and improve the most possible types of abilities, and to identify talented individuals early on. Nowadays education doesn't mean traditional school tuition and learning only. Many alternative possibilities are available. In higher education talent programmes colleges for advanced studies have a high priority role: they help students get in touch with those peers and persons that can improve their development.

Colleges for advanced studies are part of the Hungarian talent programme system. They are specific legal institutions, self-prompted associations of the Hungarian higher education system. The Charter of Colleges for Advanced Studies laid down the most important principles of accredited institutions in 1990. Each college for advanced studies has a different operational structure, but they have the same six principles: colleges for advanced studies can only be an institution that only has university student members, that has a broad range of authority, an extensive government, and facilities to live in jointly. For their members – who are students of higher education or other higher education participants – it tries to create the proper surroundings needed to achieve internationally advanced professional success. Thus colleges for advanced studies have set the goal of helping the development of socially sensitive and well-informed people and the inclusion of their members in talent programmes and the promotion of methods leading to self-actualization.

My research has proved that the legal institution of college for advanced studies is very popular among young people, but for different reason. There are those who prefer community building, but for the majority, the scientific aspect and professional development are the most important reasons for joining. However, the respondents mostly agree that being a member of a college for advanced studies will have a decisive effect on their career. The results of the investigation will hopefully aide me during my career as a human resource counsellor in the future.

Diplomadolgozat rövid bemutatása

A diplomaterv készítőjének neve:

Aradi Diána

A diplomaterv címe:

Tehetséggondozás a felsőoktatásban – A szakkollégiumok szerepe a tehetséggondozásban

A témát kiadó önálló szervezeti egység neve:

Társadalomtudományi és Tanárképző Intézet

A belső konzulens neve és beosztása:

dr. Suhajda Csilla Judit, egyetemi tanársegéd

Kulcskifejezések:

tehetség, tehetséggondozás, felsőoktatás, szakkollégium, Nemzeti Közzolgálati Egyetem

A dolgozat rövid leírása:

A mai magyar társadalomban egyre nagyobb szükség van jól képzett, tehetséges és kreatív emberekre. A magyar tehetséggondozásnak minél több lehetőséget kell nyújtania ahhoz, hogy az egyén képességeit kiemelkedő teljesítménybe fordíthassa. A felsőoktatási tehetséggondozásban kiemelt szerepe lehet a szakkollégiumoknak, amelyek segítik a hallgatókat abban is, hogy olyan társakkal, személyekkel kerüljenek kapcsolatba, akik fejlődésüket katalizálják. Tényleg úgy gondolják a szakkollégisták, hogy karrierjük szempontjából meghatározó az egyetemi évek alatti szakkollégiumi tagság? Vajon mennyire segíti ez őket a jövőbeli céljaik elérésében?

Konzultációkon való részvétel igazolása

A hallgató neve:

Aradi Diána

A belső konzulens neve és beosztása:

dr. Suhajda Csilla Judit, egyetemi tanársegéd

A témát kiadó önálló oktatási szervezeti egység neve:

Társadalomtudományi és Tanárképző Intézet

Nevezett hallgató a 2016/2017. tanévben a diplomadolgozat készítésével kapcsolatos konzultációkon rendszeresen részt vett:

Az elkészített dolgozatot a *Tehetséggondozás a felsőoktatásban – A szakkollégiumok szerepe a tehetséggondozásban* címmel bemutatta. A dolgozatnak a Záróvizsgához kapcsolódó bírálati eljárásra való beadásával egyetérttek.

Budapest, 2016. szeptember 30.

.....
konzulens aláírása

Nyilatkozat

Alulírott **Aradi Diána** a Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar **emberi erőforrás tanácsadó szak levelező tagozat** végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a **Tehetséggondozás a felsőoktatásban – A szakkollégiumok szerepe a tehetséggondozásban** címmel védésre benyújtott diplomadolgozat saját munkám eredménye, amelynek elkészítése során a felhasznált irodalmat a szerzői jogi szabályoknak megfelelően kezeltem.

Budapest, 2016. szeptember 30.

(a hallgató aláírása)